

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A harmadik koronaőr és barátja.

Budapest, július 6.

(v.) A harmadik koronaőr: Kossuth Ferenc. A másik kettőt az országgyűlés választja a király jelölése alapján. Ez a harmadik önmagát jelölte és önmagát nevezte ki. Feladatát pedig azt valja egy hiteles interviewban, hogy akit a korona a kabinetalakítással megbízott, azt kormányelnök korában bántódás az ellenzék részéről ne érhesse. Neki — ugymond — követelnie kell pártjától, hogy állja a Khuen-Hédervárnak adott ígéretét, mert... Talán azért, mert a nemzet érdekét elégtű ki a paktum? Dehogya! Pusztán azért, „mert a korona ezen az alapon adott Khuen-Hédervárnak megbízást“. Ime, így vigyáz Kossuth Ferenc a koronára. Jól megértjük: nem azért védi a Khuen-Hédervári pozícióját, mivelhogy őt jogtisztelő, a nemzeti érdek szempontjából minden kifogáson felül álló kormányfőnek tartja. Hanem azért, mert Khuen-Hédervári bukása esetén a korona csalódna egy kellemes várakozásában. Ellenzéki hivatását így fogja fel Kossuth Ferenc. És így lett belőle a harmadik koronaőr.

Mondásza, jó öreg Berzsenyi, hiszed-e még mindig és dalolnád-e még ma is, hogy csak sást nemzének a sasok?

A harmadik koronaőrnek van egy hü barátja: gróf Khuen-Hédervári Károly. Egyre-másra támasztgatják egymást, védik egymást, segítik egymást. Oresztesz és Piládesz óta ilyen forró baráti frigyét nem látott a világ. A Széll Kálmánnak ázott verem szélén bukácsolnak mindketten s mindenikük szörnyen vigyáz, hogy a másik bele ne essen. Ugy össze van ugyanis a sorsuk bogozva, hogy az egyik ha lezuhan, menthetetlenül magával rántja a másikat. Tehát midőn egymást óvják, saját magukat féltik voltaképpen.

Ma is az ülés elején Kossuth Ferenc segített Khuen-Héderváryt a bizonyos indítványval, mely az 1899: XXX. törvény-cikkely körül felmerült konverzióának akarja a méregfogát kihuzni. Az ülés végén pedig — kéz kezét mos — Khuen-Hédervári suhogtatta az exlex-választás furkósbóját a harcias Kossuth-frakció feje körül, hadd ijedjenek meg a szájas kurucok s az esti értekezleten hadd hódoljanak be bűnbánóan a duzzogó pártvezérnek. A Kossuth beszéde alatt a jobb-oldal helyeselt. A miniszterelnök fenyegetését a Kossuth Ferenc hívei fogadták jóleső érzéssel. Igazán megható ez a kölcsönösség. Nem is értem, mért nem lép be a kormányelnök a függetlenségi és 48-as pártkörbe kültagnak? S még kevésbé értem, Kossuth Ferenc mért nem foglal ebben a horvát kabinetben helyet mint Horvát- és Szlavonországek Magyarország névű társországának tárca nélküli minisztere?

Talán azért nem, mert egynemely apróbb kérdésben ma még fel-felmerül közük egy-egy muló félreértés. Így a minap is a kormányelnök ama kijelentését, hogy az 1899: XXX. törvény-cikkely módosítását szivesen mellőznék, ha lehetne, bár nem hiszi, hogy annak idején ez lehetségessé válik, ezt a nese semmi fogd meg jól nyilatkozatot azzal nyugtázta a Ház színe előtt Kossuth Ferenc, hogy örömezt veszi tudomásul, hogy a kor-

mány im eláll ama fontos garanciális törvény módosításától, — ami általános elképpedés közepette arra birta a kormányelnököt, hogy kebelbarátjának e magyarázatát félreértésnek minősítse és menten el is osszassa. S mit tett erre Kossuth Ferenc? Semmit. Vállat vont és hallgatott. Ha a kormány mégis agyon akarja módosítani ama garanciális törvényt, neki ugy is jó. A korona bizalmas embe-rével szemben csak nem fog állást foglalni a harmadik koronaőr.

Szakasztott ilyen dolog történt általános megdöbbenésre a mai ülésen is. Kossuth Ferenc megokolta a maga híres fábol vaskarika indítványát, mely oda lyukad ki, hogy a közös vámterület autonóm tarifáját szavazza meg a magyar parlament mint önálló magyar vámtarifát, akkor aztán lehet nyugodtan szer-ződési alkudozásokra lépni a külföldi államok-kal. Erre ismét elállt szemé-szája az egész Háznak. Micsoda képtelen gondolat, hogy azt a tarifát, melyet a közös vámterület számára alkudott ki egymással Széll és Koerber és mely tehát nem is lehet Magyarország gazda-sági érdekeinek a testére szabva, most mint önálló magyar tarifát fogadja el a törvényho-zás! És mely még képtelenebb gondolat, hogy az önálló magyar vámtarifa alapján induljanak meg a külfölddel szerződési tárgyalások a közös vámterület számára! Am Khuen-Hédervári ilyen kiméletlen bíralatba nem bocsátkozott. Hanem csak annyit mondott, hogy bár a vám-közösség elvéhez váltig ragaszkodik, nem bánja, ha annak idején majd napirendre tűzik a kebelbarát indítványát. Vagyis: lenni a dologból soha nem lesz semmi, de azért csak diskuraljatok majd róla, amikor ez a diskurzus már értelmetlen mulatság lesz. Hogy ez a válasz *refus* volt, mindenki meg-értette. Csak a Kossuth szemében lobbant fel egy örömsugár: „*megint győztem!*“ S nyomban fel is állt, hogy pontos terminust kérjen indítványának tárgyalására. Amde — ó fátum! — Khuen-Hédervári megint csak azt felelte, amit a minap: hogy félreértés van a dolog-ban, neki eszeágában sincs a kebelbarát ötletét akár most, akár a belátható jövőben tárgyalatni.

És mit tett erre Kossuth Ferenc? Ismét vállat vont. És ismét hallgatott. Neki ugy is jó, ha nem tárgyalják indítványát. Neki mindenképpen jó, csak valahogy az obstrukció dárdáját ne érezze mellén a korona bi-zalmas embere.

A harmadik koronaőr barátja ma különben „nagy“ beszédet is mondott. És ebben nyilatkozott a nemzeti követelésekről is, feleletül Ivánka Oszkár kérdésére. Ismételte, hogy fenntartja elődjének e részben tett nyilatkozatait is. De aztán hozzátett még valamit. A gyorsírói feljegyzések szerint a beszéd eme része így szólt:

Hozzátehetem ehhez, hogy természetes, hogy a magyar kormány, midőn ezen nyilatkozatokkal kapcsolatban és ezekből kifolyólag is azon hely-zetbe jön, hogy álláspontját érvényesítse, kötele-ségének tartja, — mert hiszen az másképp nem is képzelhető, — hogy, természetesen az ő poli-tikai hitvallásának tulajdonképpeni folyomány-aképp, az egységes hadsereg elvének fenntartása mellett... (Felkiáltások a baloldalon: Nincs egységes

hadsereg, csak közös! Zaj. Felkiáltások jobbjelől: Halljuk! Halljuk!) Helyes: a hadsereg közösségé-nek fenntartása mellett, a nemzetnek azon törek-vését, amelyet adott időben megvalósítottak volna, a maga részéről támogatni fogja.

Kérem szeretettel: értik önök ezt a ki-jelentést? Mert ami engem illet, röstelkedve vallom be, de bevallom, hogy egy kukk nem sok, de annyit se értek belőle. Azt látom, hogy a harmadik koronaőrnek barátja *egységes* hadseregről mer a magyar parlamentnek beszélni és csak az ellenzék heves tiltakozásá-nak nyomása alatt admittálja a hadsereg kö-zösségét. De hogy a kormánynak mi lesz a nemzeti követelések dolgában az álláspontja, azt ebből a gallimathiaszából kisütni nem lehet. Talán ha horvátul tudnék, megérteném ezt a magyar szavakban bujkáló szándékot. Hor-vátul azonban — sajna — nem tudok.

Ha nem csalódom, gróf Apponyi Albert sem tud horvátul. Így hát ma — három héttel Széll Kálmán lemondása után — ő neki sem lehet tájékozottsága arról, hogy mi sors vár kemény tizenkét pontokba foglalt híres memorandumára. Ha kezét a szívére teszi, be kell ismernie, hogy a beállott kormányválság nem oszlatta el, sőt fokozta e részben a bizonytalanságot. Mert amit Széll Kálmán megígért, azt világos szóval ígerte meg, ugy hogy mindenki meg-érthette. Holott az utód olyasmit biggyeszt amaz ígéretéhez, amin az ördög se tud eliga-zodni. A kérdés most már az: Apponyi tanu-le meg horvátul, avagy fog-e Khuen-Hédervári e kérdésben magyarul beszélni.

A kormányelnök ma, negatív alakban bár, de érthetően az exlex választással is fenyege-tőzött. Azt mondta, ha kap indemnitást, akkor nem oszlatja fel az országgyűlést. Tehát: fel-oszlatja, ha az obstrukció tovább folyik.

Majd ha fagy.

De már ennek nemcsak az ellenzék áll elébe, hanem a kormánypárt is. Az egész jobboldalon nincs husz ember, aki törvény-telen házfelosztás esetén a választók elé akarna lépni mint a kormány büntársa az alkotmány-szegésben. És ugyan minek nézi gróf Khuen-Hédervári azt a szabadelvűpártot, hogy ilyent mer neki inszINUálni? Hiszen Tisza Istvánt azért utasította vissza a többség minden frakciója, mert exlexben választatni akart. Ezen fordult meg az egész dolog, semmi egyeben. S most ugyanaz a párt Khuen-Hédervárnak szó nélkül megadná azt, amit Tisza Istvánnak az egész közvélemény he-lyeslése közben ridegen megtagadott? A Tisza István számítási hibája egyedül az volt, hogy az exlex választás szándékától, melylyel az ellenzék akart rájjeszteni, a szabadelvűpárt borzadt vissza.

Hogy azóta az ellenzék mennyiben vál-tozott meg, azt gróf Khuen-Hédervári talán jobban tudja nálunknál. De azt meg mi tud-juk jobban, hogy a szabadelvűpárt érzése és felfogása e részben változatlan maradt. Ezt az orvtámadást az alkotmány ellen meg fogja még az utolsó percben is hiúsítani a szabad-elvűpárt becsületérzése és tagjainak politikai lét-észőne.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 6.

As új miniszterelnök hívei egyre jobban megismerik egymást és megismertetik magukat egymással is, a nyilvánossággal is. Ma már a Ház színe előtt nyíltan kooperáltak, minden tartózkodás nélkül szeretették egymást *Khuen-Héderváry és Kossuth* Ferenc, meg a szélsőbaloldali *Khuen-párt* és a jobboldali *Kossuth-párt*. Hogy ez nem tréfa és nem ráfogás, az kitűnik az itt következőkéből:

Pap Zoltán a napirend előtt való felszólalása után, amellyel a miniszterelnöknek a törvényhatóságokhoz intézett köriratát támadta, és gróf *Khuen-Héderváry* rövid válasza után, melylyel köriratát védelmezte, *Kossuth* Ferenc megokolta azt az indítványát, hogy a Ház utasítsa a kormányt a közös autonóm vámtarifa tervezetének mint önálló magyar vámtarifa-tervezetnek benyújtására. Az egész hosszú beszéd alatt csak a jobboldal helyeselt és *Kossuth* Ferenc néhány legszembélyesebb híve a szélsőbalon. Az indítványt különben maga *Kossuth* Ferenc sem kívánja rögtön tárgyalatni, hanem csak akkor, ha szükség lesz rá. Ebbe a miniszterelnök sietett beleegyezni, kijelentvén, hogy az indítvány tárgyalását nem ellenzi, de későbbre akarja kitűzteni, mikor aktuális lesz. *Kossuth*, mintha megdöbben volna a nagy előzékenységtől, ötölt-hatolt — a jobboldal helyeslése közben — hogy hiszen ő csak a tárgyalást akarja, hogy ez mikor legyen, azt majd a Ház döntheti el. *Khuen-Héderváry* azonban nem engedte az előzékenységtől és újra erősítette, hogy ő sem akar ennél kevesebbet. Erre viszont a szélsőbalról hangzott fel helyeslés. És természetesen meg is pészéltődött nyomban a nagy barátkozás, a Ház tulnyomó többsége elfogadván *Kossuth* Ferenc indítványának napirendre való kifizését.

Az idillt megszakította *Lengyel Zoltán* hosszú beszéde a miniszterelnök programjáról, azután kezdődött újra a megható családi jelenet. Gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök ugyanis, aki eddig teljes apatiával hallgatta a támadásokat, a kérdéseket, mindent, mintha nem is tartoznék rá, nem reagált, nem felelt semmire: most hirtelen nagyon sürgősnek találta, hogy egyszerre nyilatkozzék mindenről. Tudja Isten, miért? *Lengyel Zoltán* szegény azzal a nyugodt öntudattal ült le néhány percel két óra előtt, hogy megtette, emle vállalkozott, kibeszélte az ülést; de a miniszterelnök tönkretette az illuzióját. Ugyanazok a rossz nyelvek, amelyek azt mondják, hogy a *Kossuth* Ferenc indítványára kedves volt gróf *Khuennek*, esőkönyösen állítják, hogy a miniszterelnök be-

széde viszont *Kossuthnak* akart nagyon kedves lenni, tekintettel a függetlenségi párt mai konferenciájára. Ki tudná megmondani, mi igaz az egyikből, mi igaz a másikból? Csak az bizonyos, hogy a nagy hallgatónak ma egyszerre csak megeredt a szava és beszélt mindenről, amiről eddig hárapófogóval sem lehetett belőle választ kicsikarni. Beszélt egyebek közt az ugynevezett nemzeti vívmányokról is, igaz, hogy nagy óvatosan, körültekintő rezervatívával, csak annyit, hogy *Szell Kálmán* nyilatkozatait is fenn tartotta; de mégis érdekes, hogy most beszélt ezekről. Azután beszélt a házszabályok szigorításáról is, mondván hogy most nem akarja, mert most — nem lehet. Azonban beszélt továbbá a *Ház felosztásáról* is, még pedig nagy ravaszággal, de nagyon érthetően. Hogy, azt mondja, eszé ágában sincs felosztani a Házat, ha megkapja az indemnitást, mert akkor nincs már semmi szüksége rá. (Persze, ha nem kapja meg, az más.)

És a szélsőbali hívek ezt a beszédet helyelköl közel helyeselték. Az igazság kedvéért följegyezzük, hogy a jobboldal is helyeselt, de az is igaz, hogy előbb *Kubik Béla* szolt át nagy derűtlenség közben:

— *Zajos helyeslés a jobboldalon!*

A szcenéria nagyon pikáns volt és növelte az érdekeségét gróf *Apponyi* elnöknek egy figyelmeztetése. A miniszterelnök ugyanis beszéde vége felé azt találta mondani, hogy egy ellenzéki szónok szerint az országgyűlés felosztása a király korlátlan joga, amire *Ugronék* tájéka nagy láma támadt és többen követelték, hogy az elnök utasítsa rendre a miniszterelnököt. Gróf *Apponyi* még esendben, erős hangnnyomattal jelentette ki, hogy ha bárki is azt állította volna, hogy a Ház felosztásának joga korlátlan, akkor erre a sarkalatos tévedésre figyelmeztette volna. És erre az egész Ház helyeselt.

Az ülés végén kínos incidens történt a hirlapírók karzatán, ami a folyosón nagy izgalmat okozott. Erről más helyen számolunk be.

A képviselőház ülése július 6-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Apponyi Albert*.

A kormány réséről jelen vannak: gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Láng Lajos*, *Darányi Ignác*, *Kolossyváry Dezso*.

Elnök: Megnyitja az ülést. Fölolvassák a múlt ülés jegyzőkönyvét. (Hitelesítik.) Elgöterjesztik a beérkezett irományokat, Napirend előtt *Pap Zoltán* szol.

(Leiratok.)

Pap Zoltán: A miniszterelnök 29-én leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben miniszterelnöksége megkezdését tudomásukra hozza. Ezt a kife-

lentést kissé korainak tartja, (Zaj a jobboldalon.) mert az 6 megbitatás a képviselőház tudomásul nem vette, csak a maga nevében beszélt. Elhisi, hogy a miniszterelnök jöhiszemien jart el. De a miniszterelnöknek bele kell történnie abba, hogy minden lépését bizalmatlanabul fogadják, mint bármelyik elődjét.

Kubik Béla: Rászolglált erre a bizalmatlanságra Horvátországban.

Pap Zoltán: A miniszterelnök e leiratban „támogatásra” hívja föl a törvényhatóságokat „6 felsége kegyeimes urunktól rája bizott feladatok megoldására.” Ezekről a feladatokról itt nem beszélt a miniszterelnök? Hátha erőszakos tényekre, törvényellenes intézkedésekre vonatkoznak e feladatok. Kéri a miniszterelnök fölvilágosítását.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly: Konstatálja, hogy 6 felsége törvényesen nevezte ki szoltót miniszterelnöknek, ezt a kinevezést a törvényhozás is tudomásul vette...

Kecskeméthy Ferenc: Még nem!

Khuen-Héderváry: ... előadta, szoltó az állást hivatalosan el is foglalta, tehát ezt jogosan és kötelességszerűen bejelentette a törvényhatóságoknak. A támogatást, mit a törvényhatóságoktól kér, természetesen más feladatokra nem vonatkoztatik, s mára az uralkodó sem adhat megbízást, mint a magyar király által szentesített törvények végrehajtására. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Most átérünk a napirendre. *Kossuth* Ferenc okolja meg bejegyzett indítványát.

(*Kossuth* indítványa.)

Trabinyi János jegyző: Fölolvassa *Kossuth* Ferenc sürgős indítványát, amely így hangzik:

„A Ház utasítja a kormányt, hogy a vám és kereskedelmi szövetségre vonatkozó törvényjavaslatától különítse el az osztrák és magyar vámtarifát autonóm vámtarifájára vonatkozó javaslatot; és azt egy tervezésre utra a Ház elé, mint önálló, magyar autonóm vámtarifa-javaslatot, azért, hogy a szükséges módosítások után, mint önálló magyar autonóm vámtarifa törvényként lehessen és törvényes alapul szolgálhasson a Magyarország által kötendő vám és kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalásoknál és a szerződéseket megkötésénél.”

Kossuth Ferenc: Ismeretes a függetlenségi párt álláspontja az 1899: XXX. törvényekkel szemben. Röviden összegezi e törvény rendelkezéseit. A 8. § szerint a kormány 1901-ben meg kellett indítania Ausztriával a kiegyezési tárgyalásokat. A 4. § szerint, ha 1902-ik év november 31-éig a vámszövetség nem jön létre, a küllalamokkal megkötendő szerződése csak 1907-ig köthető meg. Ugyancsak a 4. § szerint a szerződéseket, a küllalamokkal felmondandók 1903. év végére, a törvénynek szava az, hogy felmondandók és nem felmondhatók és ezt a tényt igenis különösen kiemelem. Igenis, t. Ház, a törvény ugy intézkedik, hogy felmondandók és miért intézkedik oly parancsolólag? Azért, mert mi kik annak idején ezen törvény szövegében résztvettünk, azt tűztük ki önl magunk elé, hogy megváltozzék végre az a szerencsétlen helyzet, melyben az ország leledzett, hogy tudniillik nem vágott össze a küllalamokkal kötött vám- és kereskedelmi szerződése lejárata, az Ausztriával kötött vámszövetségi időnek lejárásával. Természetes volt az a kívánság, hogy ezen segítünk; mert a múlt időben, valahányszor azt kívántuk, hogy érvényesítse az ország a küllalamokkal szemben az 6 világos érdekeit, mindig az volt a válasz, hogy az lehetetlen, mert gátolja ezt az Ausztriával kötött vámszövetség fennállása; midőn pedig az a szövetség lejár és mi azt követeltük, hogy érdekeink meg legyenek védelmezve Ausztriával szem-

TÁRCA

Mese.

Valahol messze, partján éjszakának,
Ahol a kőd van s ködben van a bánat,
Ahol a rög még sirnák is kemény,
S a szürkeségbe nem csap már a fény,
Nincs illat, szin, a ködben hang se leng el,
A földön gubbadozva ül egy ember.

Mióta ül már! — néz a szürkeségbe
Fakón, a vágy szivében rég kiégve;
Csak egyre várja, — ó hiába vár, —
Amig a ködbe tér a napsugár,
Csak egyre várja némán, egymagába:
Mikor jön hajnal már az éjszakába?

S hogy évek múlnak, kínos ezredévek,
A ködvilágba csak lidérc ha téved;
Szomoru fénye hasztalan kísért.
Zöld villogása ködből-éjbe tért,
Csaló ábrándnak árnyékát s hozza,
S a földön ül az ember gubbadozva.

Hajdan még abba' fáradt, hogy szivének
A sírját ásta meg, de jöttek évek,
Hogy kérte boldogságát vissza — egyre,
De egyszer nem jött reggel több a reggre,
És jött az éjjel, jött a kőd orozva,
Azóta ül a földön gubbadozva.

Míg egy napon, tán meghasadt az ég,
A ködvilág virágos lángban ég.

Felállt az ember s nézte-nézte csak,
Valami isten fényben elhaladt,
Selymes haja hullámozott, mint a tenger:
Talán leány volt, — nézett rá az ember.

Majd hirtelen hörögve csap szivére;
Ó mért, ó mért is szikkadt el a vére?
Szagatja keblét, — ó de mindhiába,
Eltűnt az isten ködbe, éjszakába.
És tompán zeng, mint bús éjtéli óra,
A szerelemnek gyászos indulója.

Bródy Miksa.

Gyűlölet mint szerelem.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Feszli Géza.*

Az emberiség örök tragédiájának csak a szintere a társadalom, csak az érvényesülési formája az ugynevezett társadalmi rend, de a tragikum indító oka, a szenvedések előidézője, a nyomorúságok kutterfórása két állandó tényező: a kenyérgyűlölet és a hiúság.

Bármily szánalmas nivón álljon is az a vezető bölcsesség, mely a kenyérgyűlölet kérdését szabályozza, azért mégis toronymagasságban fölötte áll ama másik bölcsességnek, melynek féket, gátat, ellenszert kellene kifundálnia arra nézve, hogy a hiúság vadhatásai ne fokozzák a végtelenségig az emberi nyomort.

Igaz, hogy rendszeren könnyebb is a kenyérré éhezni lecsillapítani, mint azt, akinek a hiúsága éhes. Adj az éhezőnek egy darab húst — valamely leölt állatnak a húsát — és a bajon, egy-

előre legalább, segítve van. De mit adsz annak, akinek hiúsága egy másik ember vérére szomjazik, vagy husára éhezik?

Odaadod-e neki a másik ember vérét, vagy a húsát?

Odaadod-e neki azért, hogy hiúságának kővetelése egy napra, egy időre kielégíthetőség? Föláldozhatod-e az embernek az embert?

Formálisz-e ehhez is jogcímet?

Nem!

Pedig mégis föláldozod!

Föláldozod az egyik embert a másiknak, nem is kivételosen, hanem gyakran. Nem szórványosan, hanem egyre többször. Évről évre fokozatosan emeled az áldozatok számát. Odaszegődsz — tudva vagy tudatlanság nélkül — érdekfársául annak, akit a törvény vádol. Elfoglalt bírja vagy a hiúság büneinek, elfoglaltá tesz a saját hiúságod, melyet nagyképen letagadsz, de amelyben titkon annál inkább kélejezs. Elvezeved a hiúságot egyszer szerelemnek, máskor büszkeségnek, azután becsületnek, alkalmilag benső kényszernek, vagy beszámítást kizáró indulatnak és a sok abszurd és tartalmatlan elnevezés között nem látod meg a lényegét, a faktumot, vastag réteget a szembeszökő pszichikai valóságnak: a hiúságot, ezt a közös vonást, mely feletlenségében még az éhes gyomornál is kegyetlenebb.

Az élet komor színképében, a törvényszéki teremben napok előtt játszódott le egy oly parasztdráma, amelyben szerelem gyanánt szerepelt a gyűlölet, és bár szigorú ítélettel végződött a bűner, azért mégsem konstatalta senki és semmi a szerepésérét, vagyis a gyűlöletnek olyatán alakoskodását, mintha az szerelem volna. Kéjgyilkosságról, erről az új világitásban helyezett régiségről olvashattunk a lapokban, arról azonban, hogy nem szerelem, hanem gyűlölet volt a véres tett impulzusa, arról nem.

ben, azt a választ nyertük, hogy ez lehetetlen, mert a külállomások között közös vám- és kereskedelmi szerződéseket lejártnak tiszteletben kell tartani. Így tehát egy valóságos circulus vitiosusban mozdult az ország, amelyből ki elegendőnk volt nekünk, kik hazánkat szeretjük bajánkat okait tisztán láttuk, az országot a legelső kínálatommal alkalommal kiragadni s ez aka om akkor volt, midőn a Széll kormány megalakult és mi a megalakulásokor, szavunkat felmelegítettük és midőn ebben az irányban érvényesítettük hazafias szándékunkat. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az is benne van az emlelt törvényben hogy az új vám- kereskedelmi szerződések abban az esetben, hogyha 1903. végéig nem sikerül a kormánynak megkötni Ausztriával a vámszövet-séget csak 1907-ig köthetők. Továbbá az is benne van a törvény 4-ik §-ában, még pedig ez szakasz második bekezdésében, hogy a tárgyalásoknak a külállomásokkal való megkezdése előtt, egy új autonóm vámtarifát kell megalkotni. Ezek képezik a törvénynek főbb rendelkezéseit. Annak idején egy bizonyos eltérés keletkezett, a mi törvény magyar-izátunk és Széll Kálmáné között. E magyarázatát Széll ebben a Házban fenntartotta ugyan, de azért mégis éppen 1902 december 31-én (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) mindent elkövetett arra hogy a megkezdés Körberrel még abban az évben létrejöjjön, sőt az év utolsó napján éjfélig, az utolsó percig tárgyat s kézzel éjféli előtt egyezett meg. Ezen fény által, formálisan beismerte a volt miniszterelnök, hogy mégis csak nekünk van igazunk. Sem a volt miniszterelnök, sem senki eddig kétségbe nem vonta, hogy mielőtt elkezdődik a külállomásokkal a tárgyalásokat, egy általános autonóm vámtarifát kell alkotni. De Ausztriában semmi, vagy legalább is osekély kiállítás van arra, hogy a vám és kereskedelmi szövetséget, melyet a két kormány együtt kötött, az osztrák Reichsrath tényleg jóvá fogja hagyni és hogy az osztrák Reichsrath az általános autonóm vámtarifát kellő időben elfogadja. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Azt pedig nem hiszem, hogy a magyar országgyűlés, illetőleg a t. többség ujra abba a nagy hibába essék, (Halljuk! Halljuk!) hogy mielőtt az osztrákok határozának, újra törvénynyel engedje válni azt a szerződést, amelyet a két kormány kötött. Ha pedig nem esik ebbe a hibába, akkor úgy fogunk állni, hogy az országnak nem lesz törvényes autonóm általános vámtarifája, tehát nem fogja megkezdhetni a külállomásokkal a vám- és kereskedelmi szerződésekre vonatkozó alkudozásokot. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Megtéríthetjük az, hogy az alkudozások az első törvényes állapotéval hiányozni fog akár ez év december 31-éig, tehát az utolsó napig, a meddig a most létező vám- és kereskedelmi szerződések fennállhatnak, mert vagy megtartotta a kormány a törvényt és a kereskedelmi szerződések december 31-én megszűnnek, vagy nem tartotta a kormány a törvény parancsát hogy a szerződések fennmaradnak és akkor ezen a téren is ex-lex állapotban leszünk.

Molnár Jenő: A törvényt meg kell tartani.

Vászyoni Vilmos: Éljen a közös önálló vámtarifát!

Kossuth Ferenc: Akik nem voltak itt, mikor azt hangoztattam, hogy régi elvem állapotjában az önálló vámtarifát alapján átok, sziveskedjenek kijelentéseimet lére nem magyarizálni, hanem beszédemről előbb tudomást szerezni. (Élénk helyeslés a jobb- és a szélsőbaloldalon.) Régen hangoztattam én czekek az elveket, még mielőtt t. képviselőtársam arra gondolni jövoisut lehetett volna hogy ebben a Házban üljön. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az én meggyőződéssem az, hogy elkerülhetően szükséges, hogy

az ország alkosson meg egy önálló magyar általános vámtarifát, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) egy olyan általános vámtarifát amelynek alapján, ha megszevazta az országgyűlés, a magyar kormány önállóan megkezdhesse az alkudozásokat a külállomásokkal akár-melyeknek lesznek az osztrák viszonyok. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mert azt én elfogadni nem vagyok képes hogy Magyarország ki legyen téve annak, hogy vámbáborba keveredjék az egész világgal, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) azért, mert a csehek és németek nem tudnak megégyezni egymással és Ausztriával.

Ugron Gábor: Önálló vámtarifát csinálunk!
Kossuth Ferenc: Igenis, önálló vámtarifát csinálunk, mikor a mi elveinket érvényesíteni bírjuk; én dolgoztam és dolgozom azért annyit mind bárki más. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Az bekövetkezik magától.
Kossuth Ferenc: Kimondtam, hogy én az önálló vámtarifát elvőtől állani nem fogok. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Teljesen felesleges tehát mást igyekezni megmagyarázni kijelentéseimbe. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mi most az önálló vámtarifát jogi állapotában vagyunk az 1890. XXX. t.c. értelmében, tehát semmi sem hátráltatja a t. tulajdoltatban, hogy ezen jogi állapothoz alkalmazkodva megteremtse az önálló magyar általános vámtarifát. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Egy általános vámtarifát már meg lett alapítva Ausztria kormánya és a magyar kormány között. Ez az általános vámtarifát az én meggyőződés szerint nem is egészen jó, úgy, mint a magyar tarifa, de nem is egészen rossz. De én abból a szempontból indulok ki hogy Magyarországra nézve idősebb még egy nem egészen jó, de önálló vámtarifát is, mint egy jobb, de Ausztriával való közös vámtarifát. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Minthogy a kisebbeknek tagja vagyok és nem bírom az én elveimet és akaratomat a többségre ráerőszakolni és keresek egy olyan megoldást, amelylyel sem mi nem adunk fel semmi elvi álláspontot, sem nem iparkodunk azon, hogy ráerőszakoljunk a többségre a mi akaratunkat egy olyan kérdésben, melyben nincs idő a hosszas ütközésre hanem cselekedni kell rövid idő múlva, a nemzet egyik életbevágó ügyében. Legyen az én javaslatom úgy horgony, melyet belevettem abba a zavargó tengerbe, amelynek árjain magyar hazám hajója most hanyatlik és talán el fog jönni az az idő, nem is messze van, amidőn az így oda vetett horgonyba bele fogják akasztani szükségserűleg a a magyar állam bányatott hajóját. Kérem a t. házat, hogy legyen szives kitűzni azt az időpontot, amidőn én az indítványomat tárgyalni kívánja. (Élénk helyeslések és éljenek a szélsőbaloldalon.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: T. képviselő-ház! Tökéletesen egyetérték Kossuth Ferenc t. képviselőtársunk azon alaptézisével, hogy a közgazdasági érdekeknek ápolása egyik főfontosságú érdeke az országnak. Szeretném magam is, hogy mielőbb azon helyzetbe jussunk, melyszerint kézzelfoghatólag tehetnének ezen kívánalomnak eleget, mert bizony sokfeléppen kellene támogatni a közreműködnie az államnak, hogy a közgazdaságnak, bármilyen téren, iparban és kereskedelmén egyaránt, segély nyújtassék és annak előbbre vitele előmozdítassék. Azt hiszem, erre több ut vezet. Az első ut az volna, hogy a parlamentti rend mielőbb tökéletesen helyre álljon, (Élénk helyeslés a jobboldalon.) még volna teremtés az alapja annak, hogy a kezdő lépést ezen a téren megtegyük. Ami az igen t. képviselő ur indítványát illeti, meg vagyok róla győződve, hogy ismerve politikai hitvallásomat, nem kívánhatom tőlem, hogy egy elvileg teljesen elöntés álláspontról kiinduló indítványhoz hozzájáruljak. Mert mindaddig, amíg remélem, hogy ezen politikai hitvallásom alapján a közös vámtarifát alap-

ján az ország érdekeit ki lehet elégténi, mindaddig nem szeretném előmozdítani azon törekvést, amelynek az igen t. képviselő ur kifejezést adott.

Krasznay Ferenc: Széll Kálmán nem egészen így beszélt! (Felkiáltások jobbról: Éppen így beszélt! Majd beszélünk róla!)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: De azonkívül nem is tartom a magam részéről egészen előraevetőnek azon utat, amelyet az igen t. képviselő ur indítványában ki előt az ezen érdekek megővására, amelyeket igen helyesen itt elődolt, de hozzájárulok indítványának azon részéhez, amely szerint indítványa tárgyalása azon időre tűzessék ki napirendre, mikor a kérdés aktualitása fog válni.

Krasznay Ferenc: Hat éve aktualis!

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Én azt hiszem, az igen t. képviselő ur épp oly méltányossággal lesz velem szemben, mint én voltam velem szemben, mikor előlítottam a megoldásnak általam felhozott módozatát, hogy a külállomásokkal tárgyalásokba becsatkozom, előlítottam attól, hogy ez most tárgyalassék és kértem, hogy halasztassék el arra az időre, amikor arra szükség lesz. Azt hiszem, hogy az igen t. képviselő ur a maga részéről beenyugodhatik abba, hogy akkor tűzessék ki tárgyalásra indítványa, mikor a kérdés aktualitása válik. (Helyeslés jobbról és a közepén.)

Kossuth Ferenc: Megvallom, hogy ebbe beleegyezni nem tudok, mert szándékom az volt, — mint ahogy szokásom ellenére egy kissé virágosabb nyelvvel megmondtam, — hogy egy horgonyt akarok vetni, amelybe be lehessen helyezni az állam hajóját, mikor az tuiságosan bányatni fog. De hogyha elfogadom a t. miniszterelnök ur nézetét, akkor ez az indítvány nem lesz a Ház asztalán. (Ellentmondások jobbról.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Itt van!

Kossuth Ferenc: Tudtommal a házszabályok szerint csak akkor van itt, ha a Ház elhatározta, hogy tárgyalatni fog. (Igaz! Ugy van!) Minthogy világos hogy van a t. kormánynak indítványozni a Ház tárgyalásainak sorrendét, akkor fog tárgyalatni, amikor a kormány erre vonatkozólag indítványt fog tenni. Előre látható, hogy azt amit a kormány indítványoz a t. többség bizonyosan el fogja fogadni. Méltóztatssék ebben az értelemben nyilatkozni.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Ugy látszik léreírés volt közöttünk, mert én hozzájárultam ahhoz, hogy az indítvány annak idején tárgyalassék, tehát napirendre tűzessék, csakhogy a sorrendet megállapítani nem volna célszerű.

Kossuth Ferenc: Nekem mindegy!

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Azt azért mondom, hogy akkor, amikor a kérdés aktualis lesz ... (Általános helyeslés)

Krasznay Ferenc: Hat év óta aktualis!

Elnök: A házszabályok értelmében az egyes képviselők kezdeményezéséről eredő indítványoknál, miután az indítványt tevő képviselő indítványát megalkotta, a Ház mindenképp a jelet határoz. kívánja-e az indítványt tárgyalni, igen vagy nem; azután még mindig a Ház többségétől függ, hogy ez a tárgyalás mikor történjék. (Helyeslés.) Ezek totyán felteszem a kérdést, kívánja-e a Ház tárgyalni Kossuth Ferenc ur indítványát? (Igen.) Azt hiszem, kimondhatom ... (Egy hang a szélsőbaloldalon: Nem!) Akkor kérem azokat, akik tárgyalni kívánják, sziveskedjenek felállni. (Megtéríték.) Azt hiszem, kimondhatom, hogy a Ház az indítványt tárgyalni kívánja és hogy a napirendre tűzés idejére nézve a Ház annak idején fog határozni.

... Bemászott a paraszt a számadzvegy menyecske ablakán. Hajnal előtt sompolygott ki a falu végére, hogy izomerejével kerítse hatalmába az eleven húst, melyre hiuságja éhezett és amelynek bírásától függött, hogy milyen nótát dudoljon magának ezután az ő ugynevezett lelke, vigat-e vagy szomorult, büszkét-e vagy szegénykezűt, kemény legénynek tudja-e magát továbbra is, vagy pedig tehetetlen himpelérnek, gyöngye dídbábnak, pipogya fráternek? Nagyon szerette magamagát a paraszt, tehát roppant gyűlölte a menyecskét, akit meg akart, de nem tudott meghódítani. Mint ahogy a kovából szikrákat csal ki az acél, úgy csalta ki a düh és bosszu szikráit a nőellenállása a férfi hiuságából. De bármennyire szemmel látható legyen is, hogy ily körülmények között a cselekvésre indító ok a gyűlöletben gyökerezik, azért mégis népszerű marad az az elkeresztelés, mely a szerelmet állítja oda motívum gyanánt.

Miert?

Egyszerűen azért, mert az ember: rubrikák szerint gondolkodik. Már pedig a százados rubrikák szerint: a neki szenvedély birtoklasi törekvésének és az ebből kiágazó összes indulatoknak és cselekvéseknek szerelme a neve. — Minden szerelme annyi, mint: szuperlatívusa a szeretetnek. Minden szeretet annyi, mint: ekvivalense az önzetlenségnek. Minden önzetlenség annyi, mint: legfőbb erőtudatványa az emberi léleknek. Ilyenformán állítja fel a láncszabályt a ránk maradt rubrika. Ilyenformán van ez megállapítva a nemzedékek naivitásának hagyatékai leltárában: — a mi fölvilágosult korunk közfelfogásában. És ha vérzuhanyban fürdik is a neki szenvedély bestijája, akkor is csak szerelmeiről fog deklamálni a közeletű ember- és lélekismeret — és sohasem gyűlöletről.

Argumentum ad hominem nincs! A bényi paraszt bünperének során is hiába tárult föl lel-

künk szeme előtt az álmából fölriadt szép, fiatal asszony képe, amint támadójával birokra kél és ellenállása által vérbozura ösztönzi a test-és gyűlöletet. Hiába láttuk a vallomások rajzoló vonásain keresztül, hogy a hiuságában megsértett paraszt nem szerelmet keresett többé, mikor gyöngyverrel somfordált az idegen porta körül, hanem elégtételt, szatizfakciót. Otromba önhittségének fájó sebére gyöngyirt keresett, gyözelmi lobogót követelt, mely a kudarcot eltakarja. Nem viszont-szerelmet, de diadalmot akart kieroészakolni, mely a szegénykezűt elfeledteti. Lihegő igent akart kielegetni az értekekből, mely a fagyaszto nem hosszú sorozatát megcáfolja. Vissza akarta helyezni a saját énjének hiuságát oda, ahonnan az a visszautasított szerelmi ajánlat következtében lezuhant. Vissza. Ugyanoda, ahol az előbb volt. Vagy még magasabb piederstáljára a paraszto gögnek ... És ha nem? ... Ha a nyers erő sem vivhatja ki, ami a mézes szónak nem sikerült? ... Akkor? ... Pusztuljon el az a cudar asszonyi állat, akinek makacságán zátonyra jutott — az ő hiusága! ...

Hiába bontakozik ki az esetből a gyűlölet egyszerű pszichológiájának természetes képe, azért a nagy tömeg mégis csak a szerelme véres könyvének egyik illusztrációját látja benne.

De tekintünk túl a muló hatásu aktualitáson, mely különben is ismétlődő tünete volt a divatos vandálmusznak és kivételesen nem divatos, hanem józan elbírálásban részesült.

... Mentől inkább megfigyeljük korunk tüneteit, jelszavait, az egyes felkapott kifejezéseket, a sokszoros visszhangra találó szövegeket, annál inkább meggyőződhetünk róla, hogy a mult idők hagyományos rubrikái, agyas az évszázadokon át kialakult itélkezési szokásokat a jelenkor letö-

rülni nem meri, de viszont arra sem meri elhatározni magát, hogy gyökeresen új elrendezésnek vessen alá a fogalomtárolakat. Megseleksi tehát, ami e határozatlanságból következik, hogy a tradicionális rotok alá néha új szavakat és új kommentárokat helyez, melyeknek expanszi ereje még inkább rozogává teszi az ósdi kereteket, a hagyományos rubrikákat, az iskolabölcsességnek dogmatikus formuláit. Így jó lére azután az a furcsa kölcsönhatás, hogy míg egyrészt a lelancolt sas szárnypróbálgatásai által kimozdítja a nehezéket nyugvó helyzetéből, addig másrészt a nehezék meggátolja a sást a repülésben.

Nincs bátorsága a jelen kornak elismerni, hogy az ezer és százezer szálú érdekszövevények dacára mégis csak két rendbeli érdekszférája van minden embernek, a királytól kezdve le a koldusig és a világot rengető zsenitől le a hülyéig mindenkinek. E kétbőben rejlik, innen indul ki, ebben bírja gyökerét, okát, impulzusát minden léleknek minden gondolat, elhatározása, cselekvése ereje, akciója. E kétrendbeli szféra: a fizikumnak és a pszichikumnak, a test szükségleteinek és a lélek igényeinek — vagy más szóval: a gyomor-nak és a hiuságnak érdekköre.

A rubrikák gondolkodásnak kell betudnunk, hogy legtöbbször homályban maradnak a legegyszerűbb igazságok és hogy az igazság és méltányosság felismerését feszélyező óségi romantizmus fűződik ma is a legtöbb büntető és cselekmény elbírálásához, különösen azokéhoz, melyekben látszat szerint a szerelemnek jutott a vezető szerep. A szeretet, de még inkább a szerelme manapság is mint valami földfeletti csodás fluidum szerepel itélkezésünkben és éppen ezért az u. n. diffamáló büntényekkel szemben privilégiumokban részesül. Az új idő szelleme szűli az eseményeket és a régmúlt idő szelleme szűli a kaptatót az ítéletek kiszabásához. Oly büntény,

(A miniszterelnök beköszöntője.)

Lengyel Zoltán: Mindenekelőtt a közgazdasági kérdésekkel foglalkozik. Az önálló vámtarutól fölül- len híveinek vallja magát Sürgeti, hogy az önálló magyar vámtarut készítsék el, az időn ezt jókor megtehetik. Kossuth Ferenc indítványát bírálja. Azt meg nem engedhetné tartja, hogy a közös vámtarut két külön vámtarutia segítségével tartassák fenn.

Vázsonyi Vilmos: Az egész egy neveléses formula. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Vagy megvédő a miniszterelnök a magyar érdekeket, vagy pedig akkorát fog esni, mint előtte még senki.

Gabányi Miklós: Azt hittük, referálni fog, mit hozott Bécsből? Miért nem beszél, hallgatni küldték ide?

Vázsonyi Vilmos: Quisiana-miniszterelnök! Automata buffé-miniszterelnök!

Olay Lajos: A passzív rezisztencia folytatása! **Lengyel Zoltán:** Ezeket szükségessé tartotta elmondani. (Helyeslés a szélsőbaloldalon s főkiáltások: Lerántotta a leplet! Tisztán lássunk!) Foglalkozik a függetlenség párttal szemben elfogiat állás-pontjával. Nem a pártja s ennek vezére elen intézett támadások indították a kilépésre, hanem egyszerűen az, hogy a harc folytatását látta helyesnek. s tovább küzdő elvtársait nem akarta cserélni hagyni.

Nagy Mihály: Házi dolog!
Lengyel Zoltán: Ez nyilvánosan történt, ez országos ügy.

Gabányi Miklós: Mi nem dolgozunk sutytyomban.

Lengyel Zoltán: Nem tartja valószínűnek, hogy őszkor, amikor már a kormány mindent megkapott, inkább engedne, mint most, amikor sarokba van szorítva. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) És nem is mondta, hogy őszre ad-e majd nemzeti engedményeket.

Kubik Béla: Dehogy teszi meg.
Lengyel Zoltán: Hát akkor miért hagyóknak abba a küzdelemben? Hiszen akkor a legelsőből helyen számba sem vennék az olyan ellenzék, amely korábban rakja le a fegyvert, mielőtt teljes győzelmet aratott.

Gabányi Miklós: Az volt a kár, hogy a bánt ide beeresztették. Most már a nyakunkon van, de muszáj, hogy megretiráljon.

Csávolszky Lajos: Bizony kár volt ide beengedni. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Lengyel Zoltán: A magyar nyelvért, a magyar jelnyelvért, a magyar hadseregért tehát folytatni fogja s folytatni kell a harcot. Az u oncésszám fölemelésének eljéte már a mi sikerünk volt hát most nem szabad abbahagyni az ellenség üldözését. Nem adhatunk meg neki mindent előzőleg, csakhogy azután, mielőtt teljes győzelmet ülhettünk, erőszakkal kipusztíthasson. (Telszés a szélsőbaloldalon.) Három szempontból taglalja a miniszterelnök programját. A bán „egyelőre” vonta csak vissza a létszámfölemelést, de őszkor ismét be akarja terjeszteni. Nos mit ígér megajánlja a nemzeti követelményeket ezért? Nem! Tehát nem lehet ennek a kormánynak sem békét adni, hisz ez sem hozott semmit. Pedig azon fordul adolag, hogy mi lesz a nemzeti követelésekkel?

Olay Lajos: Ez a kérdések kérdése.
Ugron Gábor: Ez a főkérdés.

Lengyel Zoltán: Az csupán kibuvó volt, hogy elfogadta Kossuth Ferenc egyik határozati javaslatát.

Olay Lajos: Becsapás volt.
Lengyel Zoltán: Sőt még arról sincs szó, hogy belátható időben nem lesz létszámemelés, hanem csak ebben az évben. Ez pedig igazán nem lehet ok arra,

hogy leszereljünk s ennek a kormánynak megszavazzunk mindent. Nos, mi ennek nem adunk meg semmit. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Gabányi Miklós: Még levogott sem!
Lengyel Zoltán: A harcot a szó, ha maga marad is nem fogja abbahagyni, amíg a magyar nemzeti kívánalmakat ki nem vikták. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Miért nem mondják a királynak, hogy béke alkotmányos rend és nyugalom állana be, ha teljesítene a nemzet követeléseit. És akkor nem kellene erőszakos választásokra sem gondolni.

Kubik Béla: Csak dicsőség annak, aki innen kimarad, nem kell a magyar nyelv, a nemzeti jelvények ellen szavaznia.

Gabányi Miklós: Koncot is kapnak akkor. (Zaj a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: Ugy látszik a jobboldal még mindig nincs tisztában azzal, hogy szóló tud obstruálni. (Dehogy nem! Tapasztalatból tudjuk! ölkialítások a jobboldalon.) Pedig most nem is akar obstruálni bárha tudja, hogy a jobboldal igen szívesen hallgatja őt.

Gróf Teleki Gyula: Most a fején taáltad a szöveget. (Derütség.)

Lengyel Zoltán: Az új kormányelnök programjából csak azt látja, hogy a nemzet ellen fönn akarja tartani az eddigi bírodalmi rendszert.

Nessi Pál: Bírodalmi ostobasággal.

Lengyel Zoltán: Ha nem is bíruik megvalósítani a mi politikai elveinket, de hazánk jogait véde- tünk kell s védeni is fogjuk. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Szünetet kér.

Elök: Ót percre fölfiggeszti az ülést.
Gabányi Miklós: Eljen Lengyel Zoltán! (Zajos főkiáltások a szélsőbaloldalon: Eljen Lengyel Zoltán!)

Szünet után:

Elök: Újbl megnyitja az ülést.
Lengyel Zoltán: Folytatja a miniszterelnök be- köszöntő beszédjének taglalását. Ebben a program- ban egy szó sem volt a választási reformról, a par- cellázásról, a kisbírtok terhelmentesítéséről, az adó- reformról, az ipar és kereskedelem föllendítéséről. Szükségessé tartja, hogy a választói jog kiterjesz- tessék mert akkor azután igazán megnyilatkozhatik az ország. A parcellázás rendezését követeli. A kis- bírtok terhelmentesítés és az adóreform behozatala sem késhetik soká, mivel a kivándorlás már igen ve- zedelemes jeleget öit. A kabinet összeállítását kriti- zálja. A bán személye garanciát nem nyújt arra, hogy jogaink, szabadságaink kellő védelemben része- süljenek. Ezt horvátországi múltja, amelyhez annyi könny és vér tapad amely az erőszak, szurony és bilincs uralmát biztosította, tanúsítja. Hogy ezenfelül még Tomasióch Miklós is bevette kormányába ez azt is bizonyítja, hogy a nemzetietlen iránynak híve. Ko- lossávny Dezső, az új honvédelmi miniszter eddigi föllépése szimpatikus. Ha velünk lesz, akkor az ellen- zék is bírálja lesz ha azonban az osztrák szellemet fogja ő is képviselni, mint eöde báró Fejérváry Géza, akinek bukását diadalnak tartja, akkor ő ellene is a lehevesebben tognak küzdeni. (Zaj a jobboldalon s főkiáltások: Még husz perccel kell beszélni.)

Gabányi Miklós: Tud ő estig is beszélni, ha kell.
Lengyel Zoltán: Ismétli, mint már egy ízben mondotta hogy ebben a parlamentben beszélni lehet, de hallgatni muszáj.

Elök: Kérem én is a Házat, hogy a szónok szavait szivlelje meg. Mert akinek szólásjoga nincs, annak hallgatni csakugyan muszáj. (Helyeslés, de- rütség)

Lengyel Zoltán: Összehasonlítva a magyaror- szági és ausztriai helyzetet; szerinte itt nem lehet

bírodalmi rendszerrel kormányozni, ellenben Auszriá- ban oly bomlott a politikai állapot, hogy ott az alkot- mányt föl kellene függeszteni.

Elök: Nem hives ilyesmit mondani, nekünk sem tetszenék, ha a monarchia másik államában azt hangoztatnák, hogy a mi alkotmányunk függesztes- sék föl.

Molnár Jenő: Mert Lengyel azt mondja még nem függesztették föl.

Gabányi Miklós: Az ő szava még nem szent- írás. (Derütség. Helyeslés és taps a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: Mindezek a fölöröit okok arra bírják, hogy a küzdelemlé folytassa e nemzetietlen kormány ellen a nemzet jogait. A miniszterelnök programbeszédjét el nem fogadja és bemutatkozását tudomásul nem veszi. (Eljénzés a szélsőbaloldalon. A szónokot többen üdvözlük.)

(A miniszterelnök beszéde.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Reflektál a vita folyamán történt nyilatkozatokra. A kormány becsü- letesen és híven akarja szolgálni az országot. Kossuth beszéddel foglalkozva, kijelenti, hogy törekvése az ex lexből kivizetni az országot. Ez magyarázza meg vállalkozását. Eötvös beszéde az a megjegyzése, hogy tartozik azzal, hogy tákoztatást adjon arra, hogy az ország törekvéseit ismeri. Tagja volt az or- szágyűlésnek, fölspán volt, a volt állásban bizal- maza volt a kormánynak, és zászlós ur a förendibáz- ban. Husz év óta ismeri a magyar kormányok állás- pontját, amely nagyjában nem is változott.

Molnár Jenő: Kis igaztással.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Emellett szá- molt a nemzet gondolkodásával. (Egy hang a szélső- baloldalon: Rosszul számolt.) Szélnék meg volt a többsége és bírta a Ház bizalmát és azért kellett távoznia, mert álláspontjából nem akart engedni. Széll a mai programot nem akarta magáévá tenni, azért nem állott ő ezekkel elő. A pakumot nem tartja helyesnek alkotmányos formák között. Ö beszéde- ket folytatott, hogyan jussanak ki a helyzetből. Az ellenzék minden részével e körül forgott a beszélge- tés. Örvend hogy Kossuth elismeri, hogy sikerült elérnie, amit ígért. A honvéde mi miniszter beváltotta az ígérteit, a rendes ünnepségm létszámáról nyu- jított be törvényjavaslatot. A jövő kérdéséről nem akar nyilatkozni, mert nem akarja sem a pártokat, sem a kormányt lekötöni.

Ugron Gábor: Abba nem ugrunk!
Kubik Béla: Viharos eljénzés jobbról. (Derül- tés az ellenzékben)

Gróf Khuen-Héderváry: Ivánka felszólalása megjegyzé, hogy ő e kérdésben egész világosan nyilatkozott, az előző kormány ígérteit fennarja. Ö más- képp nem magyarázhatja, mint a muit kormány. Nem magyarázza szavait bővebben. (Helyeslés a szélső- jobboldalon.) Ha a kormány ahhoz jön, hogy az egy- séges hadseregen . . . (Zajos elöntmondások a szél- sőbalon: Nincs egyseges hadsereg.) . . . a nemzet kívánóságait teljesítse, azt teljesíteni fogja. Zichyvel szemben azt állítja, hogy tövedés az. Mintha a sza- badelvi politika csodói mondott volna. Ez a politika végigvonult egész históriánkban és tényező ereje volt. A nemzetnek pedig olyan politikát kell követnie, amely mélyen életében gyökerezik. (Helyeslés a jobboldalon.) Erre a politikára meg az országnak sokáig szüksége lesz. Abban egyetért, hogy a nemzet sorsa attól függ, hogy milyen tekintélyt tud adni a koronának. (Helyeslés a jobbo dalon. Mozgás a szélsőbalon.) Barabás szemben azt mondá, hogy van joga ahhoz fordulnia, akinek bízalma van és akiről azt hiszi, hogy a nemzet törek- véseinek megfelel. (Helyeslés a jobboldalon.) Felhívja a figyelmet arra, hogy van alkotmányos országban is példa arra, hogy kisebbségből veszi a korona a kor- mányförfitt. Annak a ieladata aztán magának többsé- get szerezní s ha nem tud szerezní, akkor le kell vonni a konzekvenciákat. (Helyeslés a jobboldalon.) Horvátországról szövia, kijelenti, hogy nem úgy áll egészen a dolog, amint Barabás mondotta. A köze- lebbi jelenségek nem lehetnek jó hatással, de az egész ország hangulatáról beszélni nem lehet. 70 járásból csak háromban történt olyan lázongás forrongás, ame- lyek politikai motívumokra vezethetők vissza. Nem tagadja, hogy a fővárosban is történtek zavargások, de minden fővárosban jobban nyilatkoznak meg az ellenzéki hangulatok.

Vázsonyi Vilmos: A miatyánkkal foglalati laok.
Gróf Khuen-Héderváry Károly: A 67: XII. törvények neki nem cöl, hanem a ap, amelyre hely- ződnek. A 67 óta folyó periódus a nemzet életében igen nevezetes történet és akik ez alapon működtek, előreviték a nemzet életét is. Hiszen ma az állam hitele milyen szilárd alapon áll, 67-ben pedig a zé- ruson állottunk. Hivatkozik Barabással szemben azokra, akikkel tárgyal, hogy ő megtartotta, amiket ígért. (Félkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát Po önyí?)

A jövőre nézve azt mondotta, hogy arra nézve ne kössék le magukat. Ö ma is azt az álláspontot foglalta el, mint a tárgyalások alkalmával. Ö Justhalt szemben nem említette a póttartalékokok ügyét, de általában a többiekkel beszélt rla. Indokolta, hogy a 6000 újnc a tarackokhoz szükséges. Ezt egyelőre eljeltte, mert azt hitte, hogy a rendes paramenti tárgyalások helyreállanak. Barabás azt kívánta volna, hogy hosszabb időre egyezkedjenek, de ő nem vá- lalkozhatott, hogy öök békét kössön. Ezért nem fogadja el azt az érvelést, hogy ő nem felelt meg annak, amit ígért. Ö, ha tanácskozik társával osakis azt akarja mutatni, hogy szolidáris velük. (Helyeslés a szélsőjobboldalon. Félkiáltások a szélsőbaloldalon: Öök szolidárisok voltak Fejérváryt is Bánffyval is.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: A kvótadöntés kérdésében ő nem járt el törvénytelenül, csak az adott szükség folyamatajából. Nem állott abban az időben felelős kormány az ország élén tehát fizikailag nem lehetett tárgyalni a jelentéseket. Ezért a törvény értelmében be kellett következnie a királyi döntésnek.

mely a szerelem jegyében indult meg, mind- végig ezzel a jelleggel rovatolatik el a modern gondolkodásban. Hogy a cselekvés indító oka a procedura folyamán akárhányszor, különösen a tetre változás pillanatában, elfajulhatott, eredeti jellegéből kivetkőzhetett: erről nincsen szó a rubrikákban, következőképpen a közfelfogásban sincs. Minden féltékeny paraszt szerelemből veri félholtra a feleséget. Minden elhagyott felesésléd szerelemből loaszolgat viriollal. Minden visszautasí- tott kéré vagy udvarló szerelemből öli meg az ideáját. Ez így van beírva a divatos koponyákba s ezért azután privilégiumokkal fölruházva, sza- badon garázdálkodhatnak a gyűlölet a szerelem cé- gére alatt.

A jelenkor nem meri a hiuság nivójára le- szállítani a szeretetet, mert annak nimbuszát félti; és nem meri a természetesség színvonalára föl- emelni a gyűlöletet, mert a konzekvenciától fél. A szeretetnek meg kell maradnia valami csodás mennyei — a gyűlöletnek meg kell maradnia valami fondorlatos pokoli erőáramnak, rejtélyes indukcióknak, természetfölötti tüneménynek. De legkevésbé meri a jelenkor a fizikum, illetőleg a gyomor bűneit visszavezetni az igazi motívumokra és lerántani a fátyolt az éhségnek és jónak egyémséhez való viszonyáról, mert éppen ennek a leleplezésnek következményeitől remeg leginkább.

Korunk célszerűségi okoknál fogva nem meri beismerni a szeretetből, hogy az nem egyéb, mint: önfeléd önézés, melynek folyamán az egyéni érdek nem reális előnyökkel, hanem illúziókkal táplálkozik. Eme illúziókon át pedig úgy érve- nysül bennünk szeretetünk tárgyának öröme, boldogsága, szerencsése, balsorsa és szenvedése, mintha az a mi saját örömünk, boldogságunk, szerencsénk, balsorsunk vagy szenvedésünk volna. Amíg eme illúziók tartanak, addig tart a szere-

lem és szeretet, egy pillanattal sem tovább — és amíg ezek az illúziók így érvényesülnek, addig pszichikai lehetetlenség minden bántalom, táma- dás, merénylet. — Viszont nem merjük beismerni a gyűlöletről sem, hogy az nem egyéb, mint a megsértett érdekek természetes hangja, és hogy ez a hang — vagy, mert a lélektelbi vibrációkra ez a szó inkább ráillik, ez a hangulat éppen oly természetes, mint az, hogy a kutya, ha rálépünk vagy megrugjuk: ugat, morog és ha mer, hát — harap.

Önmeztagadásokra, áldozatokra képes úgy a szeretet, mint a szerelem. Képes erre azért, mert valamelyes illúzió által kompenzációban részcsül az áldozathoz. Egyre azonban nem képes. A szeretet éppen úgy, mint a szerelem egy pillanatra sem képes: — gyűlölni. Szerelem és gyűlölet, mely egyazon egyén felé mutat és egyidőben egy- azon szívből lobog, ez mese. Az ugynevezett szerelmi tragédiáknak az a gyakran visszhangzó igéje: azért ötem meg, mert szerettem! — divatos képtelenség csupán, de nem pszichikai igazság. A forró víz kihűlhet és azután újból forróvá lehet, de abban az időben, melyben kihűlt, nem forró víz volt, hanem hideg. Egy pillanat alatt — egy pillanatra éppen úgy, mint húzamosabb időre vagy mindenkorra — megváltozhatik az ember érzése és ha az elváltozás oka megszünt, ismét visszaváltozhatik. De akkor az elváltozás ideje alatt egyszerűen meg volt halva a korábbi jelleg, vagyis: nem existált, nem létezett.

Olyan szerelem, mely gyűlöl, vagy olyan gyűlölet, mely szeret, körülbelül olyan tűz, amely víz; vagy olyan víz, amely: tűz.

Az ilyen képtelenség nem illik a komoly pszichológiai igazságok közé, tudérmese az és nem pszichológia.

Kossuth Ferenc: Meg van magyarózva! (Felkiáltások a jobboldalon: Igen, meg van magyarózva!)

Nessi Pál: A törvény mást mond.

Várady Károly: Az adott szó szentsége!

Egy hang a jobboldalon: Rendre! (Zaj és mozgás a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Hány elnök van itt?)

Várady Károly: A királyi rendeletet 35 év óta nem hajtották végre!

Gróf Khuen-Héderváry: A tisztviselők fizetés-rendezését és a készletek felvételét sürögőseknél, de nem elsőrangnak tartotta a tanácsokozások folyamán, de programjába mégis bevette. Ezeket is mielőbb le kell tárgyalni. Különösen feleltette a ház-szabályok revízióját, aztán pedig a képviselőház esetleges feloszlását. Megbeszéléseink folyamán ezekre nézve feleltem, hogy ezek nem aktuális kérdések. Miután pedig én nem térszem mára mint arra, hogy itt helyreállítsuk mielőbb az alkotmányos rend-et és miután azon akadály, amely eddig fennforgott és újat állotta annak, hogy a rendes tárgyalások me-ne biztosítva legyen, megszűnt: ezt én elérhetőnek vélem minden más eszköz felhasználása nélkül is. (Helyeslés a jobboldalon.) A harc pillanatában a ház-szabályokat módosítani és reformálni nézetem szerint egészen impraktikus felgás is volna, mert nem hiszem, hogy ezt oly könnyen el lehetne érni, én pedig praktikus politikát szeretek csinálni és olyan dolgokkal nem foglalkozom, amelyekkel célt nem érek. A másik kérdés a Ház feloszlásának kérdése. (Halljuk! Halljuk!) A képviselő úr a maga részéről elismerte a felségnek e tekintetbeni korlátlan jogát, csak azon kérdést vetette fel, hogy vajjon a fe hatalmazási törvény megszavazását ó arra akarná-e használni, hogy az országgyűlést feloszlassa? Ő akkor is azt a megnyugtató választ adta, hogy nem, mert ha a békehez jutunk rendes úton, akkor semmi szükség sincs rá; mert ki akarná az országot kitenni új választásoknak? Azt mondja most is, hogy semmi-képp sem akarja használni fegyverül az indeminás megszavazását, hogy az országgyűlés feloszlásához forduljon, reméli, hogy béke lesz, és ekkor erre a fegyverre semmi szükség sincsen.

Holló Lajos: Ex-lexben feloszlalni a Házat, erre képes? (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek.

Molnár Jenő: Nincsen oly ellenzéki politikus, aki azt mondta volna miniszterelnök urnak, hogy a királynak feltétlen joga van az országgyűlést feloszlalni. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök (csenget.): Melőttassanak csendben lenni, most én akarok nyilatkozni. (Halljuk! Halljuk!)

Holló Lajos: A felségnek csak korlátolt joga a Házat feloszlalni. A miniszterelnök urnak nem szabad ennek ellenkezőjét mondani. (Mozgás.)

Elnök: Egy kijelentést kell tennem. (Halljuk! Halljuk!) Melőttassanak jól emlékezni arra, hogy ha a Ház bármely oldalán olyan kijelentés hangzik el, mely alkotmányunk sarkalatos alapelveivel ellenkezik, kötelességemnek tartom az elnöki székéből nyilatkozni, hogy ilyen kijelentések se bangozhatnak. (Halljuk! Halljuk!) Ha itt ilyen kijelentés történt volna, hogy a törvény ellenére a kormány a korona házelosztási jogát korlátlannak mondotta volna, ha azt állította volna, én mindenestre ezzel a sarkalatos közjogi tévedéssel szemben kötelességemnek tartottam volna nyilatkozni. (Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Holló Lajos: Köszönjük ezt az elnöki rendre-utasítást. (Mozgás.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Az indeminás megszavazását akarja elérni, hogy biztosítsa az alkot-mányos rendet. Ha ezen tuleszünk, precízben kell felállítani a munkaprogramot. Azután nyilatkozhatik a kormány. Ugy áll a dolog, hogy Kossuth és a pénzügyminiszter között történt tárgyalás az 1899: XXX. t. c.-re nézve.

Kossuth Ferenc: Nem én kezdeményeztem.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: A pénzügy-miniszter.

Ugron Gábor: Tehát a pénzügyminiszter volt a császió.

Kossuth Ferenc: Itt semmi csásbitásról szó nem volt. Legyen vége a rágalmaknak! (Helyeslés a jobb-oldalon.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Eszköz kell nyújtani megélhetésünkre és az iparos- és kereskedő-osztály boldogulására. Hazafias kötelessége a kormány-nak, rámutatni arra, hogy mily nagy erkölcsi háttérre van annak, hogy a törvényen kívüli állapot megszűnjön s hogy közgazdasági érdekeink ezt meny-nyire kívánják. Ezen erkölcsi és anyagi cél elérésére kér támogatást. (Helyeslés jobbról.)

Kossuth Ferenc: Kijelenti, hogy a rágalmazási szót ő nem Ugron Gáborra érte. Köztudomású, hogy milyen oldalról rágalmazták őt. (Helyeslés.)

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülést háromnegyed három órakor berokszti.

BELFÖLD

Az az ármányos Hohenlohe. Arról ad hirt ma a *Hazánk*, hogy herceg *Hohenlohe*, kinek földvásárlását a *Cserbai tónál* a kormány meg-híusította, most megbízottai után *jobb birtokvá-sárlást* készít elő, szintén a *Magas-Tátrában* s hogy az alku alatt levő birtokokon óriási értékű arany- és ércerek léteznek s a birtokvásárlás is ezek kiaknázása céljából történik; és herceg *Hohenlohe* 2—3 év múlva aranybányákat akar nyitni megvásárolt és még megvásárlandó bir-tokain. Az agrárius lap felhívja a kormány figyelmét ezekre a hírekre, mert aranyereket, aranybányákat idegen kézre bocsátani nem szabad. Ugyan *kitől* akarja azt az aranybányát megvenni az az ármányos *Hohenlohe*?

A verbászi mandátum. Kulról táviratozzák: Báró *Vojnits* István, a verbászi kerület szabadelvü-pártjának képviselőjelöltje tegnap végezte körútját a kerület egyes községeiben. Báró *Vojnits* Ó-Verbász, Uj-Verbász, Kula, Feketehegy, Szeghegy, Hegyes és Topolya községek lakossága részéről lelkes fogadás-ban részesült. Topolyán a szocialisták lármás visel-kedése miatt báró *Vojnits* a programbeszédét a község-háza udvara helyett annak tanácstermében, több mint kétszáz választó jelenlétében mondta el. Báró *Vojnits*nak most csak *Groszmann* Miksa szocialista az ellenjelöltje. Van ugyan a kerületben erős függetlenségi párt, de eddig nem kapott alkalmas jelöltet. Jelenkezett ugyan egy *Kemény* Miklós nevű, teljesen ismeretlen fővárosi ügy-véd, de idejekorán belátták vele, hogy hiába próbálkozik s ezért vissza is lépett. A nagyszámú ellen-zéki választók most más, megfelelőbb jelölt után néznek.

Győrvarmegerő üdvözlöte. Azok közt, akik *Khuen-Héderváry* miniszterelnököt történt kinevezése alkalmából üdvözölték, az első egyike volt Győrvar-megerő, amelynek *Khuen-Héderváry* egykor főispánja volt s ma is első birtokosa. Győrvarmegerő törvény-hatóság bizottságát a főispán mára rendkívüli köz-gyűlésre hívta össze és ott *Goda Béla* alispán el-mondva, hogy a varmegerő nevében már üdvözölte az új miniszterelnököt és bemutatván ennek köszönő választát azt indítványozta, hogy küldöttségleg is üdvözölje a varmegerő *Khuen-Héderváry* út és kérje föl a főispánt a küldöttség vezetésére. Az alispán mel-lékesen elítélte az obstrukciót, ugyanezt tette *Barcza Géza* is, közben báró *Bánffy*, mint a legmagyarabb miniszterelnököt jellemezte és érthetetlennek mondta a képviselőházban a *Khuen-Héderváry* szemben való állásfoglalást amely szerinte a nemzeti logika meghibbanása. Magas-talta báró *Khuen-Héderváry* meködését, aki szerinte Horvátországban rendet teremtet és óvta a magyar állam reputációját. A köz-gyűlés egyhangulag elfogadta *Goda* alispán indít-ványát, mire a főispán kijelentette, hogy az üdvözölő küldöttség vezetését szívesen vállalja.

A helyzet.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, július 6.

A helyzetet változatlanul kritikusként érzi ma is mindenki. A miniszterelnök mai nyilatko-zatai, amelyek a legaktuálisabb kérdést, az osztrák kormányválság elintézésének módját, Magyar-országunk ezt a flagrns megsértését még csak nem is érintették, senkit sem nyugtattak meg. Gróf *Khuen-Héderváry* legintimebb környezetéből kiszivárgó hírek szerint a miniszterelnök ezt az egész ügyet, a *Koerber*hez intézendő császiari kézi-iratot is, teljesen osztrák belügynek nézi. Ugyan-onnan szivárog ki az a kombináció is — amelyet a miniszterelnök mai beszéde határozottan megerősített — hogy a *Ház feloszlásamár a közeljövö-ben várható*.

Ez általános érzés a képviselői körökben és érthető depressziót okoz. Különösen észrevehető s lehangoltság a szabadelvüparton, amely ma is válsággal egy sztrájkoló tábor benyomását tette. Alig volt jelen a Házban hatvan kormánypárti képviselő.

A miniszterelnök mai beszédét sokan úgy fogták fel, hogy hatást akart vele gyakorolni a függetlenségi párt ma esti értekezletére és az volt a benyomás, hogy ezt a hatást nem is tévesztette el. A harcias elemek lehangoltaknak mutatkoztak, amiben nyilván része volt *Kossuth* Ferenc teg-napi szolnoki szereplésének is.

Az osztrák válság.

A politikai körök nagyon meglepte, hogy a félhivatalos *Fremdenblatt*, amely a válság meg-oldásáról tegnap még nagyon reményteljes hang-on beszélt, ma esti lapjában burkoltan vissza-vonul.

Azt jelenti ugyanis a válság ügyében, hogy ma délelőtt még nem történt meg a döntés véglegesen, mert több kérdést még tisztázni kell. Olyan körökben, amelyek a magyar miniszterelnökkel érintkezésbe léptek, azt beszélik, hogy a magyar kormány részé-ről lehetőleg loyális viszonyba óhajtanak az osztrák kormányral jutni. A válságot olyan módon akarják megoldani, hogy az osztrák és magyar kormány között való szoros viszony a jövőben többé megbolygatható *nele-gyen*, (?) Ennek az elérésre végezt még több közös kér-dést kell megoldani és e végbéli tárgyalásokra van szük-ség az osztrák és magyar miniszterelnökök között.

A *N. Fr. Pr.* ezeket írja: Ugyátszik, hogy a királyi kézirat végleges szövege a ma Bécs és Bu-dapest közt váltandó telegrammaktól függ. Azt az elvet, hogy a *duálisztikus alkotmányt fönn kell tartani*, magyar részről is elismerik, de ott ennek az elvnek a megővását annyira természetes dolognak tartják, hogy külön hangsúlyozását autoritativ formában nem tart-ják szükségesnek. Ha ezeket a nézeteltéréseket a mai nap folyamán eloszlatják, akkor a hiva-talos lap a királynak *Koerber*hez intézett kézira-tát már holnap közzéteheti. Holnap jog a király a *Rezek*-kérdésben is dönteni. *Koerber* miniszterelnököt a király tegnap és ma külön kihallgatáson fogadta. *Rezek*ek eddig nem fogadta az uralkodó. A megbeszélés folyamán, melyet *Koerber* tegnap gróf *Khuen-Héderváry*val folytatott, szóba került az osztrák vál-ságnak a magyarországi eseményekkel való kaposola. Jól informált helyről származó értesülés szerint, a király a válság ügyében még nem döntött, de talán még ma fog dönteni. A halasztást *Khuen-Héderváry* teg-napi kihallgatásával hozzák összefüggésbe. Nagyon valószínű, hogy a helyzet már legközelebb kitisztul.

Bécs, július 6.

A politikai helyzet ma nem változott. Még beavatott körökben sem tudják ma a dolgok jelenlegi állását és a megoldásról a legellentétebb hírek keltek szárnyra. Félhivatalos közlés azt állítja, hogy 6 főségre kéziratának szövege még nincs megállapítva, másfelől meg azt híresztelik, hogy a legfelsőbb kézirat minden pontja meg van szövegezve.

Schiesl lovag, a kabinetiroda főnöke ma délután felkereste *Koerber* miniszterelnököt. A mára tervezett minisztertanácsot holnapra halasz-tották. *Rezek* volt csak miniszter nem vesz részt ebben a konferenciában, mert azok a miniszterek, akiknek lemondását 6 főségre tudomásul veszi, nem jelennek meg több minisztertanácsban.

A politikai helyzet megoldásának biztos jele az, hogy egynemely miniszter már holnap, illető-leg e héten megkezdi szabadságát s 6 főségre még a léten *Ischbe* utazik.

A nemzeti vívmányok mellett.

Tegnap délután a jősef- és ferencvárosi füg-ggetlenségi polgárok népes értekezletét tartották, hogy állást foglaljanak a hadsergben szükséges nemzeti vívmányok kérdésében. Az értekezletet *Hegedűs* István, a ferencvárosi függetlenségi párt elnöke nyitotta meg lelkes szavakkal. Hangsúlyozta, hogy minden támadó szándék nélkül kell a függetlenségi pártot és az országot mélyen érintő kérdésben állást foglalni. Ez okból elítélnek minden rágalmozó állítást, melylyel némelyek a függetlenségi párt egyik-másik vezér-alakját illetik. Kéri ez okból a jelenlevőket, hogy az ügy komolysága és fontossága érdekében szemé-lyeskedéstől tartózkodjanak. Az értekezlet ezután egyhangú lelkesedéssel a következő határozati javas-latot fogadta el:

A Budapesti főváros VIII., IX. és X. kerületé-nek függetlenségi polgáraitól alakult értekezlet a katonai kérdésben a magyar címer, magyar jelvény, magyar tisztikar, magyar vezénnyelv és általában a nemzeti vívmányok mellett megindított harcnak leg-erélyesebb folytatását kívánja és ez okból mindama képviselőket üdvözli, akik a félév óta folyó nemzeti küzdelmet mindaddig tovább akarják folytatni, míg a nemzet követelményeit nem teljesítik, mert az érte-kezlet ugy van meggyőződve, hogy a magyar függet-lenségi politikát a maga teljes egészében márol holnapra megvalósítani ezidőszent nem lehet, hanem csak fokozatosan, s hogy sokkal köny-nyebben elérhető a győzelem, ha az alkotmányos harc a 67-es törvénynek becsületes végrehajtását köve-teli, mely törvényre a magyar király esküt tett, mint ha kizárólag csupán a 48-as törvénynek teljes

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

visszaállítását követeljük, melyre a magyar király nem tett ígéretet. Ez okból az értekezlet elhatározta, hogy a nemzeti vívmányokért folyó küzdelem támogatására a polgárság körében nagyobb arányú mozgalmat indít és ennek vezetésére állandó bizottságot választ.

Értekezlet a Kossuth-pártban.

Budapest, július 6.

A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma este értekezletet tartott Erzsébet-körtúri párhelyiségekben, hogy egyrészt megbeszélje a kormányval szemben követendő eljárását, másrészt pedig saját válsága dolgában határozzon. Az értekezlet délután öt órakor vette kezdetét és a késő éjjeli órákban ért véget avval, hogy a párt elfogadta, illetve fölújította azt a határozatot, melyet június hó 24-én hozott s amely így szól:

A párt egyhangú helyesléssel és közzétételvel veszi tudomásul bizalmi férfainak eljárását.
Kossuth Ferenc újból elfoglalta elnöki székét, Barabás Béla pedig, hangsúlyozva, hogy az akció szabadságát megőrzi, de a pártból ki nem lép, lemondott elnöki állásáról. Az értekezleten összesen ötvenöt párttag vett részt, kik közül huszan a harc folytatása mellett foglaltak állást. Az értekezlet ettől a határozattól függetlenül elfogadta Krasznay Ferencnek azt a határozati javaslatát, hogy minden olyan szándék vagy törekvés ellen, mely az 1899. XXX. t.-c. mint az önálló gazdasági berendezkedés lehetőségének és garanciális törvénynek megváltoztatására irányulna, minden rendelkezésre álló eszközzel ellendállni fog.

A pártértekezlet lefolyásáról tudósítónk a következőkben számol be:

Napirend előtt Barabás Béla kéri Kossuth Ferencet, hogy foglalja el az elnöki székét.

Kossuth Ferenc: Eleget tesz ennek a kérelemnek, mert reméli, hogy a párttagságának tesz szolgálatot.

Barabás Béla: A párttagsága megőrzését ő is első sorban tartja szem előtt. Eppen ezért azt indítványozza, hogy a párt hét tagjának kilépését ne vegyék tudomásul.

Az értekezlet elfogadja ezt az indítványt.

Pichler Győző: Az ausztriai események bírálatával foglalkozik első sorban. Az ottani miniszterválság igen nagy mértékben érinti a mi viszonyainkat is, s ezeknek szembeállítására nélkül határozni nem lehet. Megemlíti, hogy a császár Koeber utján manifesztumot készült intézni népeibe. E manifesztumot kétségkívül érinteni fogja a mi belügyeinket is. Okvetlenül szükséges tehát, hogy a párt megvárja e manifesztum kibocsátását, hogy állást foglalhasson az ebben foglalandó tendenciák ellen. Azt indítványozza tehát, hogy addig, amíg a párt nem ismeri a manifesztumot, ne is hozzon határozatot, hanem halasztza el állásfoglalását.

Bodóházy János: A föltétlen harc híve. Az adott szót ő is meg szokta tartani, de ez az adott szó, melyről itt beszélnek, nem kőti a pártot, mert hisz a miniszterelnök sem tartotta meg azokat a föltételeket, melyeket a párt bizalmi férfiai kikötöttek. Véleménye szerint minden rendelkezésre álló eszközzel meg kell akadályozni a miniszterelnök kormányon maradását. Ebben a kormányelnökben bízni nem lehet, mert nem adott eddig egyetlen egy garanciát sem arra, hogy alkotmányunkat tiszteletben fogja tartani.

Bakonyi Samu: A bán ígéretével a katonai vita el van intézve, be van fejezve. Ezen az alapon a párt harcot nem folytathat tovább. De igenis a legmesszebbmenő harcok kell megindulnia az 1899. XXX. törvényeik garanciáinak szándékolt megdöntése miatt. Az igaz, hogy erről a kérdéstről nem nyilatkozott a miniszterelnök, de a parlamentben igenis nyilatkozott, még pedig olyképpen, hogy ezáltal alapos okot szolgáltatott a párt bizalmatlanságára és a harc folytatására. Szólnak általában sincs bizalma a miniszterelnök iránt. Idézi Héderváry má beszédét, amelynek bár rejtett, de mégis nyilvánvaló értelme az, hogy a Házat alkotmány ellenére, törvényen kívüli állapotban is fölcsúszta. Már pedig az a választás, melyet Héderváry intézne, nem volna a Széll Kálmán törvénytiszteelő, tiszta választása, hanem a választási visszavonások egész rendszere. Mindez elég ok a legnagyobb mértékű bizalmatlanságra és az indemnitás megtagadására.

Papp Elek tisztázandónak tartja, hogy a pártszakadást előidéző képviselők politikai ellenfeleknek tekintik-e magukat s e szerint akarnak-e eljárni? Ennek a kérdésnek a tisztázására főleg azért van szükség, mert a szóban forgó képviselők nem lépnek ki a pártból. Hangsúlyozza és kéri, hogy akik a pártkörből kilépnek, tanúsítsák a legnagyobb előzetes engedélyt a párttagság érdekében. A pártszakadást mindegyképpen meg kell akadályozni. Határozati javaslatot nyújt be a maga, Benedek János, Rákosi Viktor és Kovács Gyula nevében. A határozati javaslat így szól:

A függetlenségi és 48-as párt folyó évi június hó 24-én egyhangulag hozott megállapodását fönttartja. Az új kormányval szemben tanúsított magatartása nézve azonban, tekintettel az ezen megállapodás létrejötté óta keletkezett s méltán aggodalmat keltő kormánynyilatkozatokra, melyekben egyfelől nem történt megnyugtató kijelentés a véderő kérdésével kapcsolatban nemzeti követelések teljesítésére; másfelől a függetlenségi és 48-as párt programpontját képező önálló vámtörvényre vonatkozó garanciális törvény megbotyogtatását, sőt annak elvetését helyezte ki látásba: — a párt egyes tagjainak egyéni politikai felelősségük mellett gyakorolható cselekvési szabadságát nem korlátozza. Beadták: Papp Elek, Benedek János, Rákosi Viktor, Kovács Gyula.

Kossuth Ferenc: Pótlólag beszámol a tegnapi szolnoki utjáról, ahol nagy lelkesedéssel fogadták.

Barta Ödön: Tisztelettel hajol meg a párt határozata előtt. Tiltakozik az ellen, hogy az ellenzék nyitott kaput a bannak a miniszterelnöki székhez, mert hisz az ellenzék tiltakozása ellenére is megkapta volna a megbízást a kabinet alakítására. A függetlenségi párt csak egyet akart. Azt, hogy vonják vissza a katonai javaslatokat. Másról nem volt szó, a bizalmi férfiak is ezt jelölték meg a béke föltételül. Megtörtént a jövőről való gondoskodás is, mert hiszen kijelentették a párt vezérferfiat, hogy a jövőben csakis nemzeti engedmények fejében adják meg a fölemelt ujonclétszámot. Itt tehát nincs ok a harcra. Van igenis egy nagy ok a további küzdelemre és az a katonai arányszám kérdése, melyre fölhívja a párttagok figyelmét. Ez az arányszám eddig teljesen igazságtalnan volt ránk nézve s ezen a ponton igenis lehetne harcot kezdeni de más ok nincs, mert a bán megtartotta szavát, nem kér több ujoncot s a párt hangsúlyozta, hogy a rendes ujonclétszámon túl nemzeti engedmény nélkül egyetlen katonát sem ad. Ez kétségkívül győzelem, melytől egész Európa sajtója visszhangzik. Elismerik azt is, hogy az ellenzék harca döntötte meg báró Fejérváry Gézát is. Mit akar még egyebet a párt? Miért akarja megadni még az indemnitást is, holott a költészetes tárgyalását kellene már megkezdeni. Teljesen helytelen az, hogy most avval foglalkoznak, hogy megbizható-e a miniszterelnök vagy sem. Egyetlenegy mód van csak a párt számára: a leszerelés.

Molnár Ákos: Beszámol avval, hogy tegnap kerülte bizalmat szavazott neki és Kossuth Ferencnek.

Krasznay Ferenc: Fönttartandónak véli a legutóbbi értekezleten benyújtott határozati javaslatának végső passzusát, amely az 1899. XXX. törvényeikről szól s amely a miniszterelnök ellen e törvényekben foglalt garanciák megbotyogtatása miatt a végsőig menő harcot kívánja. Szólok azt fejtgeti, hogy mivel a miniszterelnök e kérdésben novummal lépett a Ház elé, a párt is álljon elent e novumnak, de a rendes katonai létszámon és az indemnitást meg kell adni. A párttagság érdekében le kell nyelni ezt a keserű pirulát.

Kapotsffy Jenő: A párt határozata köti a pártot. Az indemnitást meg kell adni a miniszterelnöknek. A pártszakadást veszélyesnek tartja, de a jövőben követendő elv gyanánt a harcot jelöli meg.

Thaly Ferenc: Nem ismerheti el a vezérek abbéli állítását, hogy a miniszterelnök eleget tett az egyezségnek. A miniszterelnök azt ígérte, hogy kormányzati rendszere a Széll Kálmán rendszere lesz. Ez ígérete beváltását látott avval kezdte, hogy felrugta az 1899. XXX. törvényeik fontos garanciáit. Szólok így nem látja érvényesítve a függetlenségi politikát, pedig ehhez megalkotás nélkül ragaszkodni kíván. Nem bagyja megkötni magát s ezért ragaszkodik Papp Elek indítványához.

Barabás Béla: Szívesen tartja ő is szem előtt a párttagságot. Eppen ezért nem is lép ki sem a pártból, sem a pártkörből. Ha van itt olyan többség, amely az ő álláspontját nem tartja összeegyeztethetőnek a pártkörben való megmaradással, ám golyózzák ki. Az adott szó értékét ismeri ő is, de Héderváryval szemben ma már nincs adott szó. Politikailag tisztességes embernek tartotta Héderváryt, pedig most tudja, hogy nem az, mert nem beszélt nyíltan és őszintén. Egyébiránt az a véleménye, hogy ha már az adott szót politikai rendszerré teszik, sokkal fontosabb az a szó, melyet a nemzetnek adtak, mint a bannak. A régi pártábrózat sem követheti meg a pártot, mert ez a határozat a bán expozéja előtt hoztatott. Ma már kétségtelen, hogy Héderváry ki akarja irtani a függetlenségiakat. Ilyen politikával szemben pedig csak a szegret-szeggel politikát lehet érvényesíteni. Annyi bizonyos hogy a jövőben semmi kilátás sincs a nemzeti vívmányok kiküzdésére. Magyarországon és Héderváryval szemben csak a kényszerhelyzetektől várható valami eredményt. Ez a kény-

szérhelyzet ma megvan. Ezt vagy föl kell használni, vagy hosszú, beláthatlan időkre le kell mondani a nemzeti engedményekről. A szocialisták plakátjainak leszakgatása már mutatja a miniszterelnök rendszerét s az, hogy Koeber utján a császár manifesztumot akar kibocsátani, szintén Héderváry rendszerére vetjilágot. A harcot valamikor amenny is ki kell vívni; vagy most, vagy az ősszel. Ha most vívja ki a párt, fölemelt fölvelel meg a csatába, ha őszre halasztja, úgy indul itközébe, mint egy szomorú ember. A miniszterelnök nyakán kell tartani a kést. Egyébként szóló e hó 12-ikén meg fog jelenni nagyváradai választói előtt s ha azok nem helyeslik politikáját, le fogja tenni mandátumát, de a pártból nem lép ki.

Justh Gyula: Megmarad egyszer kimondott álláspontja mellett s az adott szó politikájától nem tágit. Polemicál Barabással, akinek képviselőházi beszédeiből cőtálva, iparkodik kimutatni, hogy Barabás soha sem követelt egyebet, mint az ujonclétszám fölemeléséről szóló javaslat visszavonását, a nemzeti engedményeket csak arra az esetre kérte, ha a javaslatok nem volnának visszavonhatók.

Barabás Béla: Fölvilágosítja Justh Gyulát, hogy ő akkor nyilatkozott, mikor még nem ismerte a miniszterelnök expozéját. A beköszöntő után meggyőkesedett az a hite és meggyőződése, hogy a harcot földadni nem szabad és nem lehet.

Justh Gyula: Újból ismétli, hogy a bán megtartotta ígéretét a pártnak is meg kell tartania szavát. Nem szeretné, ha ez a kérdés nyílt pártkérdés maradna, mert ez megkerülése volna az adott szónak s különben is ellenkezik a pártszabályzat második pontjával, hogy pártábrózat ellenére csináljanak politikát.

Tóth János: Föltétlenül ragaszkodik az adott szóhoz s azt hiszi, hogy a pártbecsület megsértése nélkül nem lehet folytatni a harcot, de hozzájárul Papp Elek indítványához.

Babó Mihály: A pártválság kérdése Kossuth visszatérésével megoldást nyert. Véleménye szerint a miniszterelnöknek adott szó nem zárja ki az obstrukció folytatását, de a további harcolásoknak ki kell lépniük. Csatlakozik Papp Elek indítványához.

Komjáthy Béla: Meddőnek tartja a kapacitálást. Akár jól, akár rosszul otelekedett a párt, végre kell hajtania a június 24-iki határozatot s ezt pártkérdésnek kívánja tekinteni.

Barabás Béla: A párt szétszakadását szándékosan senkinek idézheti elő. Pedig Komjáthy indítványa erre vezetne.

Szatmári Mór: Az igen vagy nem olyan merev föllátása, mint ahogy Komjáthy akarja, a párt tönrögteléhez vezet. Pedig ehhez Komjáthyknak nincs joga, mert ő sem jobb ellenzéki ember, mint más. Véleménye szerint az indemnitást meg kell obstruálni.

Bizonny Ákos: Nem szeretné, ha a körülmények arra vinnék a miniszterelnököt, hogy exlexben olassa föl a Házat. Véleménye szerint a binárból másképp igazolni nem lehet, mint úgy, hogy a párt ki mondja most, hogy fönttartja a június 24-én hozott határozatot, melyben tudvalevőleg az volt, hogy a párt helyesléssel és megelégedéssel veszi tudomásul a bizalmi férfiak eljárását.

Horváth Gyula: Nem ért egyet Justh fölfogásával. A párt adjon garanciát a népek, hogy a jövőben küzd a nemzet jogaiért s még az egyszerű ujoncavaslatot sem adja meg engedmények nélkül.

Barabás Béla: Névszerinti szavazást kér az egyes indítványok felett.

A kérdés föltevésénél ezután hosszabb vita fejlődik ki, melyben Benedek János, Komjáthy Béla és Justh Gyula vetnek részt.

Kossuth Ferenc: Mielőtt szavazás alá boosátja az indítványokat, újból hangsúlyozza a párttagság megővését fontosságát annál is inkább, mert az ősszel rendkívüli föladatok várnak a pártúra. Úgy látja, hogy a párt súlyt helyez arra, hogy az elnök helyén maradjon. Arra kéri tehát a pártot, gondolja meg az ő helyzetét, ne hozza őt lehetetlen helyzetbe, hogy két irányzatot képviseljen egyszerre, mert ez lehetetlen. Ne vegye a párt szerénytelenségnek, ha azt mondja szóló, hogy nevében oly erő rejlik, melyből mindig egy új párt születhetik az országban. Ilyen pártúra pedig mindig szükség volt és lesz. Nem akarja befolyásolni senki meggyőződését, mert most a sziv impulziva erejének kell működnie. Ha a párt többsége úgy határozna, hogy lehetetlen helyzet teremtetők számára, akkor nem tarthatná meg a pártelnökséget. Megye a maga utján s megy vele, aki jön. Elfogadja Bizonny Ákos indítványát. Krasznay indítványára vonatkozólag az a nézete, hogy a miniszterelnököt határozat nélkül is rá lehet bírni, hogy álljon el szándékától. Ez a határozat tehát felesleges, mert ő különben is föl fogja használni minden erejét, hogy az 1899. XXX. törvényeik ne

módosíthatóság, mely törvény szövegezésénél személyesen közreműködött.

Kossuth Ferenc ezután szavazásra tette föl a javaslatokat Először Bizony Ákos indítványa fölött szavaztak. Az indítványra *igennel* szavaztak, vagyis eljogadtak:

Polczner Jenő, Madarász Imre, Brázay Kálmán, Malatinszky György, Kacsokovics, Krasznay Ferenc, Endrey Gyula, Pap Zoltán, Illich Balint, Pichler Győző, Kallosy, Hegedűs Károly, Rehy Aladár, Kapotcsffy Jenő Toth János, Szalay László, Putnok József, Jékely Molnár Ákos, Bizony Ákos, Kelemen, Komjáthy Béla, Barta Ödön és Ferenc Júst Gyula.

Nemmel szavaztak:

Barabás Béla, Luby Géza, Pozsgay Miklós, Kovács Gyula, Bakó Mihály, Kállay Lipót, Bedőházy János, Szatmári Mór, Horváth Gyula, Kocs-keméthy Ferenc, Koller Tivadar, Papp Elek, Beniczky Árpád, Thaly Ferenc, Rákosi Viktor, Nési Pál, Benedek János, Kubik Béla, Leszkay Gyula.

Igy tehát a pártterkezetet hat szótöbbséggel föntartotta a június 24-iki határozatot.

Ezután Krasznay Ferenc indítványa felett szavaztak.

Komjáthy Béla: Kéri, hogy Krasznay terjeszse be indítványa csupán második részét, amely az 1:99: XXX. törvényeikk módosítása ellen foglal állást. Ezt az indítványt *egyhangúlag elfogadták.*

Kossuth Ferenc: Kijelenti, hogy ennek folytán Papp Elek indítványa önmagától esleik.

Horváth Gyula: Indítványozza, hogy az egyszerű ujoncjavaslatot se engedjék keresztül nemzeti vívmányok nélkül.

Erre az indítványa nem szavazott egy párttag sem.

Kossuth Ferenc: Ezek után visszavonja lemondását, de kijelenti, hogy minden küzdelemben a jövőben is ott lesz. Köszönetet mond a párt tagjainak és reméli, hogy a párt bölcsesége meg fogja találni a harc idejét és helyes módját.

Barabás Béla: Még egyszer hangsúlyozza, hogy az akció szabadságát föntartja magának, de a pártból nem lép ki, ellenben aletnöki állásáról lemond.

Az értekezlet ezzel véget ért.

Thaly Kálmán, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke levelet írt Kossuth Ferencnek, amelyben kéri, hogy boosásson meg a „méltatlanul ellene tört társaknak” és vegye vissza lemondását.

A függetlenségi párt Erzsébet-köruti helyisége előtt ma este újabb tüntetés volt, ezuttal kisebb arányu mint tegnap és tegnapelőtt. A cipész-segédék tartottak gyűlést egy dobány-utcai vendéglőben s a gyűlés után mintegy 50–60 főből álló csoport a pártkör helyisége elé vonult az Erzsébet-köruttra s ott fűtyülve és abogolvva tüntetett Kossuth Ferenc és a párt ellen. Egy arra járó detektiv jelentést tett a tüntetésről a főkapitányságnak s a Mosonyi-utcai lak-tanyából 15 lovas és 30 gyalogos rendőrt vezényelték ki a tüntetőket szétoszlátására. A központból is egy rendőrfogalmazó sietett ki az Erzsébet-köruttra, mire azonban kiért, a VII-ik kerületi kapitányság már egypár rendőrral szétoszlatta a tüntető csoportot. Az egész tüntetés alig tartott egy negyedóra hosszúság s előállítás sem történt.

KÜLFÖLD

Az olasz király Párisban. Az olasz király párisi utjának a programja végleg meg van állapítva. A király e hó 15-én indul el Párisba, ahol három napig fog időzni. Az olasz kamara tagjainak tervbe volt párisi látogatása elmarad, mert kitűnt, hogy a francia kamara részéről nem történt meghívás. Az egész csupán *Favretti* képviselő eszméje volt, aki aláírásokat gyűjtött. Biancheri kamaraelnök szemrehányásokat is tett ezért neki, mire az aláírók mindannyian törölték neveiket.

A szultán kijelentése. Nacsevicsnek, Bulgária konstantinápolyi ügyvivőjének a szultán a következőket mondta:

— Mindent megadok Macedóniának, amit kíván, föltéve, ha Bulgária lojalis magatartást tanúsít. Előbb azonban teljesen helyre kell állani Macedóniában a rendnek; a nyugalomnak, a forradalmi szellem utolsó sikrájának is ki kell aludnia. Akkor azután közszéki önkormányzatot adok a macedonoknak, macedon tisztet a hadseregnek és a oensodóságnak és bolgár hivatalnokokat a bulgáriai hivataloknak. Bulgáriával én nemcsak békében, de a legbarátságosabb viszonyban akarok maradni. Eszemágbán sincsen veie háborút kezdeni, hogy az európai hatalmak beleavatkozzanak ügyünkbe. Menjen csak Szófiába és jelentse ki mindezeket a fejedelmeknek és a kormányának.

Loubet angliai utja. Loubet elnök angliai utjának politikai jelentőséget tulajdonítanak. Bizonyosra veszik, hogy az a jó viszony, mely már évek óta zavartalanul tart a két ország közt, ez alkalommal még inkább meg fog szilárdulni. A mostani találkozástól a marokkói kérdés megoldását is várják.

Boulogne, július 6.

Loubet elnök ma délelőtt tíz órakor érkezett ide. A lakosság élénk ovációkban résesíté. Tizenegy óra ötven perckor a *Guichen* cirkálóhajó fedélzetére ment, amely az elnököt Angliába viszi. — Válaszolva a boulognei polgármester üdvözlésére, az elnök ama reménységét fejezte ki, hogy utazását épp úgy, mint a multkorit, a világbékére és Franciaország és nagy szomszédállamai közt fennálló kereskedelmi, politikai és ipari viszonyok továbbfejlesztésére kedvező eredmény fogja kiseríteni, ami minden franciának, kinek gondja van hazája nagyságára, szívének kell, hogy fekdjék.

Dover, július 6.

A francia hajóraj délután fél 2 órakor ideérkezett. Midőn a hajóraj érkezését jelezték, az angol torpedórombolók 21 üdvözlést tettek. Háromnegyed 2 órakor Loubet elnök partraszállott és a connaughti herceg, a francia nagykövet és a hatóságok fejei fogadták. Az elnök a pályaudvarra hajtattott, ahonnan tovább utazott Londonba.

London, július 6.

Loubet elnök egyenyed 5 órakor érkezett a Viktória-állomásra, ahol a király és a királyi család tagjai ünnepélyesen fogadták. Loubet elnök és *Edvard* király kíséretükkel a Yorkhouseba hajtattak. A gazdagon díszített utcákon a lakosság mindenütt igen melegen üdvözölte őket.

A pápa. halódása.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Róma, július 6.

Mazzoni tanár tegnap reggel óta háromszor meglátogatta a pápát, kinek állapota tegnap reggel 4 órakor annyira rosszra fordult, hogy Mazzoni és Lapponi a 8 órára tervezett konziliumot már 6 órakor megtartották s ekkor konstatalták a tüdő-keményedést. Mazzoni kijelentette, hogy a pápa állapota reménytelen s még legfeljebb pár óráig élhet. A pápa erős szervezete azonban még egyszer — utóljára — megafolta az orvosokat. A konzilium után Mazzoni bement 6 szentségéhez s vizsgálatni igyekezett őt.

— On vizsgálatni akar engem, — mondá a pápa, — de ez fölösleges. Már érzem magamban a halál nyugalmát és a jövendő élet közeledését. Nincsen már menekvés az öreg pápa részére.

Azután megkérdezte orvosától:

— Mennyi ideig tarthat még a dolog?

Az orvosa kijelentette, hogy erre a kérdésre nem válaszolhatja, még ha volna is jogosultsága. Erre a pápa mosolyogva így szólt:

— Az igaz, az orvosok nem prófétaék, azt elég gyakran tapasztaltam magamon is.

Tegnap hajnalban elhalasztotta a halotti szentségek fölvetelét és így szólt:

— A halál bizonyára nem jön olyan gyorsan, hogy egyszer még ne áldozhatnék napfényben.

A pápa unokaöccsének, aki az előszobában várakozott, Mazzoni tanár már tegnap reggel megmondotta a valóságot.

— A tudománynak nincsen többé hatalma, mondotta az orvos. A pápa ugyan fölgyógyulhat, de az orvosi tudománynak nem lesz része a fölgyógyulásában. Legfeljebb kétszer negyvennyolc óra alatt mindennek vége lesz.

A pápának orvosa szénsavinhálációt rendelt el. A kuria összes kardinálisait telefonon hívták a pápai palotába, amelyet most egyikük sem hagy el. A város megőrizte rendes képét és a lakosság szinte egykedvűséggel fogadta a Vatikánból érkező híreket. A lapok vasárnapi különkiadásai ugyan gyorsan elkeltek, de nem volt tapasztalható az az izgalom, amely IX. Piusz halála napján nyilvánult. IX. Piusz pápa nagyon népszerű ember volt az olaszok előtt, míg XIII. Leó pápa kevésbé az. Csak így magyarázható meg, hogy a színházak nyitva voltak és téle voltak közönséggel s a közteteken ezernyi nép hallgatta a katonazenét.

Bár a pápa már tegnap rendkívül gyöngy volt, a nap jó részét mégis ágyon kívül töltötte és Mons. Angelinek és Mazzolinéknak meghagyta utolsó intézkedéseit. Mindezt szellemének teljes

birtokában tette. Természetes, hogy most egész Róma a pápa állapotáról szóló híreket lesi, bár nem valami nagy izgatottsággal, mert természetesen találják, hogy egy 94 éves aggyagján nagy betegségeknek a vége rövid idő alatt ugyanis csak a halál lehet. Tegnap már az a hír terjedt el Rómában, hogy a pápa meghalt. *Zanardelli* miniszterelnök és *Ronchetti* államtitkár a pápa elhalálása esetére a közrend föntartására megtették a szükséges intézkedéseket.

Mikor a pápa tegnap délután négy óra felé nagyon rosszul lett, *Cagliano* de *Azevedo* major-domus és *Bisleri* főkamara s a bibornoki kollégiumtól azt a szomorú megbízást kapták, hogy a pápát állapotának komoly voltáról informálják. Bementek tehát 8 szentségéhez, mire a pápa azt az óhajtását fejezte ki, hogy lássák el a halotti szentségekkel.

A halotti szentség föladására msgr. Piferri ünnepies menetben, amelyben a vatikáni méltóságok és a biborosok égő viaszgyertyákat vittek, vonult a pápához. Tizenhat biboros vitt viaszgyertyát. A menet 8 óra 45 perckor indult el a Szent Pál-kápolnától és a Sala Ducale és a loggiákon át vonult a pápa betegágyához. A főkamarásmeister tartotta a stólat, melyet a pápa abban a pillanatban fogott meg, amidőn fölvette a halotti szentséget. Miután a szertartásmeister fölolvasta a hitvallást, a pápa emelt hangon mondá: *Domine, non sum dignus!* A pápa megindult és buzdogn vette föl a halotti szentséget. Ez este kilenc órakor történt. Igen tisztán hallották, amidőn a pápa érthető, de nagyon gyöngy hangon e szavakat mondotta: *Mea culpa.* A biborosok ezután sorban eléptek a pápa előtt és kezét csókoltak neki. A biborosoknak egyike a pápához fordulva, azt mondá: *Imáink meg fognak menteni, szentatyá.*

Mikor a szent cselekménynek vége volt, a pápa lehajolt vánkosára, lehunyta szemét s elvesztette eszméletét. Már-már azt hitték, hogy elérkezett az utolsó pillanat, de a pápa a következő percben fölnyitotta szemét, s ezt válaszolta:

— Átélek az örökkévalóságba.

Azután úgy beszélt a halálról, mint isten különös kegyelméről.

— Nyugodtan s meglegedve halok meg — mondá. — *Csak az fáj, hogy nem érhettem meg az egyház diadalát azok fölött, kik megfosztották őt a világi hatalmától.*

Az utolsó vacsora után magához hívta a bibornokokat, hogy elbucszúzzék tőlük. Amikor *Martinelli* kardinális rendjének fekete ruhájában a pápa előtt megjelent, a pápa csodálkozva kérdé:

— *Miért már feketében?*

De csakhamar magához tért és így szólt:

— *Bocsásson meg, egészen el voltam mélyedve gondolataimba.*

Gróf *Zichy*, a pápa szolgálatot tevő titkos kamarása nem tudta könnyeit eltitkolni, de a pápa e szavakkal vizsálatla:

— *Ne sirj, hiszen én már egészen jól vagyok!*

A többibez mindegyikhez volt bucsuszava. *Mathieu* biboroshoz így szólt:

— *Üdvözlje Franciaországot. A franciák sok fájdalmat, de egyuttal sok vizsálatást s örömet is szereztek nekem.*

Amikor *Ferrata* biboros letérdelt előtte, a pápa mosolyogva kérdezte tőle, hogy vajjon a ritusok kongregációja okoz-e neki sok gondot. Azután így szólt:

— *Közeledünk az örökkévalóság felé. Reánk nézve már megszűnnek a gondok.*

Oreglia di Santo Stefano bibornokkal a konklávéről beszélt. Azt a reménységét fejezte ki, hogy a konklávé oly pápát fog választani, aki a szentszékeknek 1870 óta elfoglalt álláspontját nem sérti meg, hanem az egyház jogait hűen és félelmet nem ismerve meg fogja védelmezni.

Az éjszaka a pápa nagyon nyugtalan volt. Léleketvételi nehézségi rohamai váltakoznak a szívgyöngyességnek mindig határozottabban észlelhető szimptomáival.

A pápa, úgy látszik, lassan, fájdalom nélkül el fog szunnyadni. Időről-időre fölébred álmából néhány szót beszél, úgy hogy egészségesnek lehetne tartani, de csakhamar ismét álomba merül. Az orvosok azt mondják, hogy a mai éjszakát és a holnapi nap egy részét talán át fogja élni,

Nisard vatikáni francia nagykövet tegnap kétszer érkezett Rampolla államtitkárral. E körülményhez különböző kombinációkat fűznek, mert IX. Piusz halála alkalmával a francia nagykövet vette át a vatikáni rendőri szolgálat vezetését.

Az *Italia* valószínűnek tartja, hogy Rampolla bíborost választja meg a konklávé pápának XIII. Leo elhalálozása esetére. Említett lap szerint *Serafino Vannutelli*, *Gotti*, *Svampa* és *Sarlo* bíborosok tekinthetők jelölteknek. A konklávéban az olasz bíborosok között *Oreglia*, a külföldiek között *Mathieu*, *Sancha* vagy *Lesot* fog előkölölni.

Róma, július 6.

A pápa az új folyamán későre volt bouillon. Napelkelte körül rosszabbra vitte magát. Itt találta Mazzoni tanár és dr. Lapponi, midőn reggel 8^{1/2} órakor megjelentek az orvosi látogatásra. Az egész szolgálattevő pápai személyzet az egész éjszakán virrasztott, kivéve a pápai majordomust, ki kissé pihent, mert gyengélkedő *Oreglia* bíboros, ki tegnap este távozott a Vatikánból, ma délelőtt 10 órakor ismét visszatért oda. A Sz.-Péter-templomban az első misét a penitenciárius mondta, kinek az a privilégiuma, hogy ő végzi az imádságot a pápa ágyánál, ha beáll az agónia. A misén sok egyházi méltóság és nagyszámú közönség volt jelen. A templomban ma reggel 7 órakor újból kitétték a szentséget. Az idő pompás. A hőség rekkenő.

Róma, július 6.

Nagyon türelmetlenül várták a nap folyamán a pápa állapotáról közzeendő orvosi jelentéseket. Sok ember gyűlt össze a Vatikán nagy bronz-kapujában. Az orvosi jelentés aránylag megnyugtató tudósítás nagy örömet keltett és némi bizalomra hangolta a kedélyeket. Az orvosok, akik rövid idővel ezután hagyták el a Vatikánt, megerősítették a pápa állapotának komolyságát és hozzátették, hogy az a *tegnapihoz képest változottan*. A tüdőgyulladás állandó és még mindig a jobb tüdőre szorítkozik. Az orvosok azonban nem zárkóznak el annak lehetősége elől, hogy állapota minden pillanatban rosszra fordulhat és beállhat a halál.

A pápa ma reggel kiemeltette magát ágyából, rendes öltözéttel adatta magára és karosszékbe vitte magát. A pápa folyton teljesen öntudata birtokában van.

A *Stefani-ügy* híre szerint egy a vatikáni körökből való igen magasrangú személyiség azt beszélte, hogy ő szentsége ma reggel íróasztalához vezette magát és *hosszasan* írt.

Róma, július 6.

(Feladott d. u. 6 órakor.)

A pápa állapota *várakozás nélkül jobbra fordult*. A szentatyja felkelt az ágyból s titkárral néhány fontos aktán dolgozott, mintha semmi baja se lett volna. A városban ez a hír csak nagynehezen talált hitelt, de annál nagyobb örömet keltett. Orvosi körökben azt hiszik, hogy csak pillanatnyi javulásról lehet szó, de azt is beszélik, hogy Lapponi nem ismerte fel a pápa betegségét és egy jelentéktelen meghülésről azt hitte, hogy veszedelmes pneumonia.

Ezek a hírek azonban csak találgatások. Nem lehetetlen, hogy már a legközelebbi órák meghozzák a szomorú valóságot.

Róma, július 6.

Az *Italia* tudósítója előtt Mazzoni kijelentette, hogy tegnap a pápa megmentése lehetetlennek látszott, ma azonban ismét remélni lehet. A szentatyának adott gyenge szerek csodálatos hatással voltak és ennek köszönhető a mai csekély javulás. *Lapponi* az *Italia* egyik munkatársának azt mondta, hogy ma este a Mazzonival való konzultáció után fogja megmondhatni, vajjon a javulás tartós-e és lehet-e remélni, hogy a pápát megmentik.

Róma, július 6.

A *La Capitale* című lap szerint ma reggel újabb 500 távirat érkezett a Vatikánba, többek közt *Ferenc József királytól*, az *angol* és *portugál királyoktól* és *Roosevelt elnöktől*. A *Tribuna* szerint *Margherita* özvegy királyné is értesítést kért. Msgr. *Angeli* alig győzi a beérkezett táviratokat elintézni. A legfontosabbakat közül 6 szentséggel. A Vatikánba folyton érkeznek bíborosok, diplomaták és az arisztokrácia tagjai. Azonkívül minden osztályhoz tartozó személyek tudakozódnak. A *Giornale d'Italia* szerint a pápa állapotának javulása nem olyan, hogy a teljes gyógyulást lehetne remélni. A javulás előreláthatólag az egész

napon át fog tartani, de este rosszabbodástól tartanak, mely ilyenkor az efféle betegségeknel, különösen ily nagy korban, be szokott állani. A Vatikánban mégis reménykednek még és a hangulat kissé bizalomteljesebb. Bár a szentatyja állapota változatlan, az orvosok a beteg rendkívül nagy szivgyengesége miatt nyugtalanok. Egyébként szentsége beleegyezett, hogy éljen a szereket vegyen magához. A *Tribuna* szerint a pápa részint az ágyban, részint karosszékében tölti az időt és nagyon ideges. Bár váladék állott be, ami jó jel és a szervezet reakciójának első tünete, de a gyengeség, sajnos, úgy látszik, fokozódik. Egy személyiség, aki látta a betegre, kiemeli törhetetlen energiáját. *Tudom* — mondotta szokott érélyes hanghordozásával — *hogy végőrád közel van, de emelt fővel akarok meghalni*. E szavakkal a szentatyja felállt és unokaöccse, gróf Pecci karjára támaszkodva, azután egyedül is fel és alá járt a szobában.

— Délután 5 órakor.

Ő szentsége, nem minden étvágy nélkül, némi táplálékot vett magához. A csekély javulás egyre tart. Mind a mellett téves volna azt hinni, hogy a veszedelem elmult. A Vatikánban azonban ismét nyugodtabb a hangulat. Dr. Lapponi 4 óra 15 perckor távozott a Vatikánból. Este félnyolc órakor újabb konzultáció lesz, mely után valószínűleg orvosi jelentést adnak ki.

— Este 8 órakor.

A délután folyamán a pápa az utolsó kenetet kívánta, mely óhaját nyomban teljesítették. Az utolsó kenetet mons. *Piffeci* adta föl neki. 6 óra felé az erkély némi hanyatlását konstátálták. A halotti szentségek felvétele után a pápa *Macchi* bíborossal beszélgetett és azt mondta neki:

— *Most már végőrád közeleg.*

Azután hozzátette:

— *Nem tudom, hogy jó volt-e minden, amit tettem, de mindenesetre mindig lelkiismeretem szavának és hitemnek engedelmesekedtem.*

— Este 6 óra 15 perc.

Néhány személyiség, akiknek a mai nap folyamán alkalmuk volt a pápát látni, némi javulást vélt észlelni állapotában, de nem szabad illúzióknak helyt adni. A pápa maga is, akinek elméje mindig világos, tudatában van állapotának és teljesen el van készülve a halálra, amit többször ki is fejezett. A szentatyja több bíborossal beszélgetett és tanácsokat adott *Manzolininek* és *Angelinek*. Unokaöccsével is beszélgetett. Ismételt kijelentette, hogy nyugodtan és avval a tudattal hal meg, hogy az egyház szolgálatában megtette kötelességét. Dr. Lapponi 8 óra 30 perckor tért vissza a Vatikánba.

Róma, július 6.

A *Temps* itteni tudósítója jelenti:

Mazzoni tanár azt mondta nekem, hogy *XIII. Leo* pápa rossz páciens: nem akar orvososságot szedni. Reggel néhány csöpp bouillonra kért. Csak egy tojást fogyasztott el. Eppen akkor lépett be Rampolla s megmutatta a szentatyának a fejedelmek tudakozó és részlvevő táviratait.

Az orvosok azt mondják, hogy a szentatyja még élhet néhány napig, hogyha óránként valami táplálékot vesz magához, de vége van, ha három óra hosszat semmit sem eszik.

Páris, július 6.

Az itteni nunciaturára a következő távirat érkezett a Vatikánból:

A szentatyja állapotát aggasztó, de nem rosszabbodott. Az éjszaka nyugodt. A táplálkozás nem okoz nehézséget. A szellemi erők nem csökkentek.

Rampolla bíboros.

Az orvosi bulletinek.

Róma, július 6.

A ma reggel kilenc órakor kiadott orvosi jelentés azt mondja, hogy a pápa objektív állapota nem rosszabbodott; pulzusa meglehetősen szabályos és táplálkozása elegendő. A valóság azonban az, hogy a pápa *pulzusa alig ver és már csak kámförrel tartják* életben.

A délelőtt félháromkor közzétett orvosi jelentés a következő:

Bár a pápa az egész éjet álmatlanul töl-

tötte, kevésbé volt izgatott, mint az elmúlt éjszakákon, ami az ő szentségének beadott gyógyítószernek és pedig digitális és kámför hatásának tekinthető. A tüdő körtünetei változatlanok. A pápának néhány köhögségi rohama volt, kevés nyakos váladékkal. Táplálkozása eddig kielégítő. Erverése még mindig gyöngy, de nem egyenetlen. Hőmérséklete a rendesnél alacsonyabb. Általában azt mondhatni, hogy a pápa állapota nem is javult, de éppenséggel nem is vált rosszabbra. *Lapponi*, *Mazzoni*.

Róma, július 6.

A pápa állapotáról este 8 órakor kiadott orvosi jelentés azt mondja: Este fokozott mértékben mutatkoztak az *általános depresszió* tünetei. A lélegzés gyorsabb, az érverés gyöngy és néha nem észlelhető. A hőmérséklet normális, a szellemi erő zavartalan.

Róma, július 6.

(Feladott este 8 órakor.)

Az utolsó bulletin szerint *semmi remény nincs többé*. A javulás hamarosan megszűnt. *A szentatyja aligha éri meg az éjjelt*. Így mondták ezt nekem a leghatározottabban a pápa orvosai: *Mazzoni* és *Lapponi*.

A pápa hattyudala.

Róma, július 6.

A *Stefani-ügy* jelentése: A pápa tegnap reggel *Angeli* titkárnak néhány latin verset diktált és kérte őt, hogy küldje azokat nyomban a Vatikán nyomdájába, mert látni óhajta a korrekturát. A szent atya azt mondta, hogy ezek a versek az *utolsó* lesznek *életben* és elhunytá előtt közzé akarja tenni azokat. Az első latin hexameter így hangzik:

Sol moritur vespro cedens sua regna rubenti.

(A nap lenyugszik este, átengedve birodalmát a pírnak.)

A versek nagy melanchólia jellegű tündetiek fel; tartalmuk a Megváltóhoz és a Szent Szűzhez, valamint bucsu-üdvözlés az összes keresztényekhez.

A konklávé.

A *Berliner Tagblatt* római levelezője egy monsignor nyilatkozatát közli, amely szerint Rampolla jelölése a pápa utódjául már most kizártnak látszik. *Gotti* bíboros kijelentése az utóbbi években szintén csökkent. A legutóbbi reménye arra, hogy pápa lesz, *Vannutelli* *Serafino* bíborosnak van, akire az osztrák, német és olasz bíborosok nagy része fog szavazni. Rampollát csak a spanyol, francia és néhány olasz bíboros pártolja. Németországban legjobban szeretnék, ha *Agliardi* bíboros lenne az új pápa, de *Agliardi* még nagyon fiatal. Valószínű, hogy az új pápa alatt *Agliardi* lesz a bíboros-államtitkár.

Róma, július 6.

Arról van szó, hogy *Oreglia*, a bíborosok doyenje és *camerlengo* mától fogva a Vatikánban fog lakni. *Oreglia* bíbornok, aki ma titkárralval hosszasan értekezett, intézkedni fog valamennyi a Vatikánban lévő okmány ügyében. Azok a termek, amelyekbe költözködik, a harmadik emeleten vannak, körülbelül a pápa lakosztálya fölött és Rampolla bíboros lakása közelében. A konklávé összehívása esetére a betartandó szabályokat a bíborosok között nem nyomtatott, hanem írott szövegben fogják kiosztani. Alapul a most érvényben lévő szabályok fognak szolgálni, kivéve azokat, amelyeket XIII. Leo pápa a konklávéra vonatkozó bullájában becsütött ki, amelyek azonban csak halála után lesznek ismereteseek.

Róma, július 6.

Oreglia di Santo Stefano bíbornok s az anyaszentegyház *camerlengója* az után, hogy tegnap a pápával beszélgetett, összegyűjtötte a *bíbornokok kongregációjának* tagjait, akiknek tiszte a pápa elhalálozása esetén az új pápa megválasztásáig az egyház ügyeinek a vitele. A bíbornokok kongregációjára három bíbornokból áll: *Oreglián* kívül *Rampollából* és *Macchiból*.

Oreglia tudatta a másik két bíbornokkal a pápa óhaját, de ennek a kongregációnak csak akkor lesz hivatalos formája, ha *Oreglia* tagokat a pápa halála után fölesketteti. *Oreglia* azonban abban a véleményben volt, hogy tovább már nem várhat a közleményeivel, mert XIII. Leo óhajátai éppen a legközelebbi konklávéra vonatkoznak. Nem ugyan arra, hogy hol tartsák ezt meg, mint inkább a konklávé egységes karaktere s arra, hogy a pápaválasztó bíbornokokat kívülről semmi se befolyásolja. XIII. Leonak ez a gondja annál föltűnőbb, mert hiszen köztudomású, hogy az ő megválasztását annak

idején nagyon elősegítette a közhangulat. A pápa-választó bíbornokok a választás előtt újságcikkeket s röpiratokat taptak, melyek mind *Pecsi* bíbornoknak kitűnő tulajdonságait magasztalták. S a bíborosok tényleg *Pecsi* választották meg pápának. Ezt a külső befolyást akarja XIII. Leo szigorúan elkerülni az utódjainál.

HIREK

Budapest, július 6.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Junius 30-ikán új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Lajos* bajor herceg nejevel és leányával Sárvárra érkezett. — *Miklós* montenegrói fejedelem családával két heti látogatásra Kreuznachba érkezett vejehez *Nikolajevics* Péter nagyherceghez. — *Dr. Pranger* József udvari tanácsos, az Osztrák-Magyar Bank főtitkára megkezdte szabadságát. Találóját *Zuck* Alajos főújkár-helyettes viszi az ügyeket.

— **Frigyes főherceg Sopronban.** Sopronból táviratozzák: *Frigyes* főherceg vasárnap este ideérkezett, hogy hétfőn és kedden szemléltarson a közös hadsereg Sopronban állomásozó ezredei felett. A főherceg ma fogadta *Széchenyi* Emil főispánnak, valamint Vas megye és a város küldöttségének tisztelgését. Kedden a főherceg visszautazik Bécsbe.

— **Magyar kormánybiztos Bécsben.** *Dr. Totk* Lajos miniszteri osztálytanácsos a kultuszminisztérium egyetemi ügyosztályának vezetője Bécsbe utazott, hogy a konzuli akadémia magyar vizsgálatain, melyek napnap kezdődnek, mint magyar kormánybiztos jelen legyen.

— **A királygyakorlatok.** Az ideai nagy hadgyakorlatokról szóló hírekkel szemben megbízható oldalról azt jelentik, hogy az ősi nagy zarándokgyakorlatok a VII. (temesvári) és a XII. (nagyzebeni) hadtett között szeptember 3-ától 8-ig a Maros-völgyében, Aradtól keletre lesznek. E hadgyakorlatokat a legfőbb hadur jelenlétében és parancsai szerint fogják tartani. Ő felsége *Uffalu* kastélyában lesz szállva, amely néhány kilométernyire van a Maros mentén egymással szemben elterülő *Radna* és *Lippa* helységektől. *Uffalu* lesz a hadgyakorlatok fővezetőségének székhelye is. Szeptember 10-ikén ő felsége már Bécsben lesz, hogy résztvegyen a megdicsőült Erzsébet királyné lelkivédéért tartandó rekviemen.

— **A horvát honvédség főparancsnokát nyugdíjazták.** *Csanics* altábornagy, a horvát honvédség főparancsnoka — mint *Zágrábból* jelentik — *nyugalomba vonult*. E feltűnést keltő hírrel a horvátországi zavargásoknak valószínűleg újabb fejezete kezdődik. *Csanics* horvát születésű, aki mindig veszedelmes rokonszenvezett az ellenzékkel és a zavargások alkalmával olyan magatartást tanusított, hogy valósággal felbátorította a zavargó elemeket. E miatt heves összeütközése is volt gróf *Khuen-Héderváry* bannal. Ez év május 6-ikán történt, hogy a báni palotában tanácskozás folyt a horvát zavargásokról. A konferencián *Csanics* is részt vett és ennek folyamán oly módon fejtette ki a bán előtt a katonai körök állítólagos nézetét a zavargásokról, hogy a bán felpattant és hevesen válaszolt, mire *Csanics* szó nélkül otthagyta a konferenciát és eltávozott a báni palotából. Akkor *Khuen-Héderváry* megcáfoltatta az összetűzés hírét, de megcáfolták azt is, hogy *Csanics*nak renitens magatartása miatt mennie kell. Most azonban mégis bekövetkezett a nyugdíjaztatása. Hir szerint felsőbb helyen felajánlották *Csanics*nak, hogy a jószeleadi gyalogysági hadosztályhoz helyezik át, de *Csanics* az ajánlatot visszautasította és erre következett a nyugdíjazás. Utódául *Gerba* Rajmund vezérőrnagyot, az osztrák leimertzi 53-ik landwehr gyalogbrigád eddigi parancsnokát emlegetik.

— **Tüzoltó-kongresszus.** Londondól táviratozzák: A nemzetközi tüzoltókongresszust, amelyen Magyarország és Ausztria megbízottai is részt vesznek, ma a lordmajor megnyitotta. A lordmajor üdvözlő beszédére *Giersberg* tüzoltóügyi igazgató mint a porosz belügyminisztérium képviselője válaszolt. *Loow* orosz képviselő *Miklós* cár és az orosz belügyminisztérium jókívánságait tolmácsolta. Gróf *Széchenyi* Viktor a magyarországi tüzoltószövetség elnöke ezután azt a reményt fejezte ki, hogy a jövő évben Budapest városra üdvözölheti a kongresszust.

— **Az új gondnok.** *Székefőhárváról* jelentik: A mezőföldi ev. ref. egyházmegye új gondnokát, *Kenessey* Miklóst, akit az elhunyt *Bóné* Géza közigazgatási bíró helyébe választottak meg, ma igitták be ünnepélyesen. A beigtatás után banket volt, amelyen *Eskó* József orsz. képviselő felköszöntötte az új gondnokot.

— **Botrány a képviselőházban.** A képviselőház mai ülésén, közvetlenül az ülés berekesztése előtt, miattól gróf *Apponyi* Albert elnök a holnapi ülés napirendjét állapította meg, sajnálatos botrány történt. *Fenyő* Sándor megtámadta dr. *Pályi* Ede szerkesztőt, miközben közöttük dulakodás támadt. A dulakodás lefolyását s okait a szomorú eset szemtanúi egybehangzóan így adták elő:

Dr. *Pályi* Ede napok óta hevesen támadta lapjában *Kossuth* Ferencet, míg *Fenyő* Sándor lapja *Kossuth* Ferenc oldalán áll. A mai ülés végén a miniszterelnök kijelentette, hogy az 1899: XXX. törvényeik megváltoztatását nem *Kossuth* Ferenc szorgalmazta, hanem *Lukács* László pénzügyminiszter.

Ugron Gábor így közbeszót:

— Tehát *Lukács* László volt a csábítója.

Kossuth Ferenc erre a közbeszólásra *Ugron* felé fordulva így válaszolt:

— Semmiféle csábítás! Ne beszéljen csábításról!

Legyen vége már a rágalomnak!

Ugron Gábor nyilván úgy érte, hogy a rágalom szó fő ellene iránytű. Fölsietett hát az elnöki emelvényre, hogy személyes kérdésben szót kérjen. A miniszterelnök éppen befejezte beszédét s *Kossuth* Ferenc, meg akarván előzni *Ugron* Gábort, fölállt s a következő kijelentést tette:

— Rágalomról szólok az imént. Kijelentem azonban, hogy nem *Ugron* Gábor képviselő urra gondoltam. Nem is gondolhattam; hisz mindenki tudja jól, hogy milyen oldalról ér napok óta a rágalom.

Ebben a pillanatban *Fenyő* Sándor szerkesztő az előtte ülő *Pályi* Ede dr.-nak így szólt:

— Igen. *Pimasz* oldalról!

Pályi hátránzott.

— Igen — ismételte *Fenyő* — *Pimasz* oldalról. *Pályi* Ede visszaszólt:

— Maga nagyon szemtelen — tudja!

Fenyő Sándor erre *Pályi*ra emelte kezét s megfrieskázta. *Pályi* dühösen ugrott föl helyéről s *Fenyő* Sándor arcába lökött.

Fenyő kirobant a tereből s mivel épp ebben a percben volt vége az ülésnek, a képviselők is kioldották a folyosóra, ahol nagy csoportosulás támadt. A csoportban csakhamar megjelent gróf *Apponyi* Albert is, aki előtt *Fenyő* elmondta az esetet s kijelentette, hogy bocsánatot kér az elnökségtől s mindenekelőtt magát az elnök intézkedéseinek.

Apponyi így felelt:

— Tudomásul veszem, hogy bocsánatot kért, de az úgy sokkal komolyabb jelentőségű, semhogy ezzel elintézhető lenne.

Gróf *Apponyi* ezután magához hívatta azokat a hírlapírókat, akik az eset szemtanúi voltak, kihallgatta őket s vallomásukról jegyzőkönyvet véteztet föl.

A képviselőház újságírói karzatán történt incidens ügyében a *Budapesti Újságírók Egyesülete* holnap, kedden délután 3^{1/2} órakor rendkívüli választmányi ülést tart.

— **Tanítók értekezletei.** Az Eötvös-alap országos tanítói segélygyűlési elnöksége ma tegnap *Ujváry* Béla királyi tanácsos elnöke alatt ülést tartott, melyben az új alapszabályok tervezetével foglalkoztak s elhatározták, hogy a tanítószágot a belépet megkönyvitik. Két tanár egyesület a tagsági díjnak 3 koronáról 2 koronára való leszállítását kérte, de erre kimondták, hogy a tagsági díjat csak akkor szállíthatják le, ha az egyesületnek legalább tizezer tagja lesz. Különben most az Eötvös-alap örvendésesen telendült, amennyiben január 1-től július 4-ig 1955 új tag lépett be. Az Eötvös-alap főiskolai internátusának a *Ferenc* József Tanítók Házának (VII. Szentkirályi-utca 47.) az építkezése már befejezéséhez közeledik s impozáns homlokzata elől már elszedték az állványokat. A főváros díszes épületei közt is számot tesz ez az impozáns épület, melyben az országos tantervmúzeum és pedagógiai könyvtár is elhelyezést fog lelteni. Bejelentette az elnök azt is, hogy *Wallacis* miniszter az Eötvös-alap-nak 4000 korona segélyt utaltványozott ki s hogy a közgyűlés augusztus 17-én már a Tanítók Házában lesz megtartható. Az Eötvös-alap föllendülése megelégedéssel tölti el a tanítói köröket.

A magyar katolikus tanítók országos bizottságának tanügyi tanácsa ma délelőtti gyűlést tartott a Szent István-Társulat termében *Ember* Károly elnöklete alatt. Szíves szavakkal üdvözölte az elnök dr. *Gtesswein* Sándort, a Szent István-Társulat aienőki állására történt megválasztása alkalmából. A napirend tervé, mindenekelőtt bemutatják a püspöki kartól érkezett leiratokat. Miután fölolvasták a kar leiratát a kántorantani fizetések megosztása és egyesleges szabályozás dolgában megállapította a tanács az augusztusi közgyűlés programját.

— **Huszonöt év.** Kassáról táviratozzák: *Medgyessy* Árpád államásüldözhetes és *Szentiványi* Átilia név. ellenőr ma 25 éves jubileumukat ünnepelték. Jelen volt az állomás tisztikarán kívül *Görgey* László ültelvezető is.

— **Házasság.** *Dr. Biélek* Károly fővárosi ügyvéd, tartalékos vartüzérhadnagy. *Biélek* Miksa műegyetemi tanár fia eljegyezte *Folkusházy* Irénkét, *Folkusházy* Nándor magánzó leányát Budapesten.

— **Pihenő.** *Beatus ille, qui procul negotiiis*... mondja a költő, amidőn dícsőíti a pályát, amely a közelet lórmás és piszkos utjától távol fut a célja felé. Ötödfele századadatan munka és politikai tusalkodás után *Széll* Kálmán eltávozhatott arról a helyről, ahol diadalmasan írta be nevét a magyar történelem és bizonyára szélesen tájult ki a melle, amidőn a nagy méltóság terhétől megszabadulva, először szívhatta tüdejébe a szabadság levegőjét. *Pihen.* Mialatt az országban dul a politikai szenvedély vihára, amelynek száza forrása homlokát égeti mindnyájunknak, — *Széll* Kálmán enyhe magányba menekül, hogy kipihenje a hosszú harc fáradsalmait. Most, hogy az események oly szomorú irányba terelődnek, hányszor nem halljuk e kérdést: Vajjon hol van most *Széll* Kálmán? Még mindig Rátóton? Mit mondana ehhez *Széll* Kálmán? Mert bizonyos, hogy a volt miniszterelnök ma népszerűbb, mint hatálya delelőpontján. Nos, *Széll* Kálmán már nincs Rátóton, mert, mint egy sürgönyünk jelenti, ma érkezett *Gluehenberg*re hosszabb tartózkodásra neje és sógora, *Vörösmarty* Béla társaságában. A *Gluehenbergi* fenyvesek üde árnyékában felejtje el a politika csunyaságait *Széll* Kálmán, a nagy poéta, akinek eszményi lelke családja körében és a természet ólén éli meg bensőséges életét.

— **A vasárnap munkaszünet.** Egy budapesti műlakatos-cég a kereskedelemügyi miniszterhez az iránt folyamodott, hogy engedné meg az üzletében a vasárnap munkaszünet felülíggesztését, mert a segédei és inasai a kiállításuk számára szánt tárgyakat ez alatt az idő alatt óhajtanák elkészíteni. A minisztériumtól most érkezett meg az erre vonatkozó leirat, amelyben tudatja, hogy bármilyen súlyt is helyez arra, hogy a segédek és inasok a munka-kiállításban részt vegyenek, nem engedheti meg, hogy a kiállításra szánt tárgyakra vasárnap is dolgozzanak s így a munkaszünet élvezetétől elessenek. A minisztérium kijelenti, hogy a munkaadók hozhatnak annyi áldozatot, hogy a kiállításra szánt tárgyak elkészítésére köznapokon elegendő időt engedjenek, annnyival is inkább, mert az alkalmazottak sikere rájuk is viszszaesik s ezek kitüntetésé egyszerűs mind az ő kitüntetésük is.

— **A prágai Husz-ünnep.** *Prágából* jelentik, hogy a Husz-ünnep alkalmától kezdve a berlini tegnap délelőtti ünnepes fölvonulást, amelyen hetven egyesület vett részt. Este díszelőadás és hangverseny volt. *Kilenc* óra körül íkvámenet volt. Az összes ünnepségek kitűnően sikerültek.

— **Santos-Dumont balesete.** *Párisból* jelentik, hogy *Santos-Dumont* tegnap délután léghajójával az autenili versenypályán szállott föl. A motor tüzet fogott, melyet *Santos* eloltott. Majd egy a Szajna uszó hajóra boosákozott le minden további baleset nélkül.

— **Kereskedők tanulmányja.** A Kereskedő Ifjak Társulatának negyven tagja *Nyirinyi* Béla és dr. *Plathy* György vezetése alatt július 26-án Berlinbe érkezett. A Berlini Magyar Egyesület *Lautenburg* Zsigmond elnök. *Timár* és *Sébök* aienőkkel élén a magyarokat vendégszeretettel fogadta és intézkedett, hogy a város külömbeni nevezetességein kívül a nagyobb kereskedelmi és ipartelepeket is megtekinthessék. A vállalatok tulajdonosai a magyarokat rokonszennvel és előzékenységgel fogadták, különösen ki-tűnt el tekintetben a *Wertheim-féle* áruház, mely 200 alkalmazottnak ad állandóan kenyert. Itt oly adminisztratív készülékekkel ismertették meg a vendégeket, amelyek eddigéle még a berliniek előtt is ismeretlenek voltak. Vasárnap kirándulás volt *Kühn*hajn *Wannsee*be, onnan pedig *Potsdam*ba, melyet egy buszcső követett. A kereskedők legnagyobb része tovább tanulmányozás céljából *Hamburg*ba és *Brem*ába utazott.

— **A párbaj ellen.** Az országos párbajellenes szövetség e hó 10-én, pénteken este 6 órakor az állami számvevőszék tanácstermében (Zöldta-utca 22.) tartja alakuló közgyűlését. A gyűlés tárgya: Az országos párbajellenes szövetség megalakulása és az ezzel kapcsolatos intézkedések.

— **Ülteltelepek.** A maga nemében egyedülálló intézményt létesített a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete a tagjai számára május hó végén megnyitott ültelteleppel. A Nagy-Maroson, szép árnyas kert közepén négy szobából álló házban negyvennyolc kereskedelmi alkalmazottat két-két héten át teljes ellátást az egyesület költségen. Az ültelők nem a betegeket közül kerülnek ki, kiket az egyesület gyógyhelyekre küld, hanem a szabadságraideket élvező alkalmazottak közül. Az első évben is már rendkívül áldásosnak bizonyult intézmény fejlesztése érdekében az egyesület most nagyban buzgólkodik, megfelelő alapot gyűjtve erre a célra. Tegnap, vasárnap, ugyanerre a célra nagyszabású nyári mulatságot rendezett az egyesület Nagy-Maroson, ahová a fővárosból mintegy ezren rándultak ki. A főnöcsélyt megelőzte a hivatalos fölavató ünnepély, melyen az ünnepi beszédet *Zerkovits* Emil, az ülteltelep megalkotója tartotta.

— **A trafikok pihenője.** A VI-ik kerület trafikosai között mozgalom indult meg az iránt, hogy a trafikokat augusztus végéig minden vasárnap délután öt órakor bezárják. Tegnap volt az első próbanap s a legtöbb trafikot be is zárták délután öt órakor. A VI-ik kerület trafikosai még e héten folytatják az aláíráskor gyűjtését s a jövő vasárnap ismét bezárják boltjaikat.

— **Oroszország és a Times.** A sajtó mindinkább növekedő erejére és betolyására vall az éles naplapi harc, melyet az orosz kormány és a Times viselnek egymás ellen. Midőn a Times levelezőjét Oroszországból kiutasították, a Times egész egyszerűen háborút izent az orosz kormánynak. Mindjárt meg is kezdte minden vonalon működését és első ütegnek a kisenovi eseményekről szóló nagyszabású támadó cikksorozatát küldte az orosz kormány ellen. Oroszország a Times minden cikkére hivatalosan és felhívatatosan válaszolt, részint demontált, részint mentegetőzött, részint támadott, hazugsággal vádolta a hatalmas angol lapot. Azzal vágott rendesen vissza, hogy a Times értesítéseit orosz forradalmároktól és származott nihilistáktól kapta s így a gyűlölettel sugalmazott cikkeket nem felelhetnek meg a valóságnak. Mindenestre érdekes ez a harc a két nagyhatalom között és azt mutatja, hogy a közvélemény szava még egy olyan kolosszust is képes idegessé tenni, mint amilyen Oroszország.

— **Tanfolyam a Nemzeti Múzeumban.** A múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelője szívén viseli a vidéki múzeumok alapítását és fejlesztését. Teljes erővel terjeszti a múzeumismét úgy hogy ma már az egész országban nagy érdeklődés van a múzeumok iránt. A vidék lelkes vezetőségű élénk mozgalma fejtenek ki a magyar kultúra terlogálása javára. A főfelügyelőség az idén első ízben néprajzi és esztétikai tanfolyamot rendez, amit ma nyitottak meg. Az ország különböző részeiből a múzeumban 19 barátja jött össze. Előadók Seemayer Vilbald a néprajz tudós művelője, dr. Batty Zsigmond, Blela Lajos és Beluleszkó Sándor. A tanfolyamon részt vesznek az egyesületek részéről a következők: (Államkölségen) Aradi Kölcsey Egyesület: *Dömötör László*; békéscsabai Múzeum Egyesület: dr. *Krammer Nándor*; kassai városi múzeum: *Márton Endre*; kecskeméti városi könyvtár és múzeum: dr. *Szilády Károly*; keszthelyi balatoni múzeum: *Sági János*; nagybányai városi múzeum: *Miskovszky Ernő*; pécsvárosi múzeum: *Maroszy Arnold*; soproni múzeum: *Kugler Alajos*; szegedi somogyi könyvtár és városi múzeum: *Tomörkény István*; szombathelyi múzeum: *Kárpáti Kelemen*; temesvári múzeum: dr. *Bereszti István*; veszprémi múzeum: *K. Paur Ödön*. Saját költségen: *Laczkó Dezső* (Veszprém), *Legányi Dezső* (Budapest), *Nánányi Lajos* (Budapest), *Reza Dezső* (Alsókubin), *dr. Szabó Sándor* (Budapest), *Szász Gyula* (Szeged) és dr. *Tóth Zsigmond* Budapestről. — A vidék lelkes apostolai ma reggel gyűlekeztek a Nemzeti Múzeumban. *Wosinszky Mór* országos felügyelő meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és buditotta őket a magyar kultúra érdekében való munkálkodásra. A tanfolyam a csillag-utcai néprajzi múzeumban van és e hó 18-ikáig tart.

— **Kalációnás.** *Hoffmann Győző*, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nyugalmazott cégvezetője tegnap délután hosszas szenvedés után 63 éves korában elhunyt. *Hoffmann Győző* harmincharom éven át állott a bank szolgálatában, pályája délen az intézet főkönyvelője volt és mint intéző lépett nyugalmába. Az elhunyt mintaképe volt a buzgó és kötelességtudó tisztviselőnek, jellemben jellemme. valamint kollégáiis értelete folytán úgy az intézetben belül, mint a főváros kereskedelmi körében sok barátot szerzett magának. *Hoffmann* még nyugalmába vonulása után is megmaradt a bank cégvezetőjének s szabad órái nagy részét az intézetnek szentelte. Kartársain kívül nagyszámú tekintélyes család gyászolja elhunytát.

Kolozsváryról táviratozzák, hogy ma temették ott *Kolozsváry László* nyugalmazott járásbírói a város és környék lakosságának mély részlete mellett. A boldogult a honvédelmi miniszternek unokafivére volt.

— **A sikasztó közjegyzőhelyettes.** A nemesdömödi *Pick Ernő* győri közjegyző-helyettes váltóhamisításának előzményei most derülnek ki. Nemrégben Pozsonyban szintén baja volt a bünygyi bírósággal, de akkor ügyét szerencsésen elintézték. Győrre kerülve, *Mihálkovits* Tivadar királyi közjegyző írodájában jó állásához jutott, de mindig erején túl kötelekezett. 1902. április 4-én beállított *Kölcsei Adolf* és fia bankházába és két szapi lakos: *Bartholus József* és *Barsi Juliánna* aláírásával egy 600 koronás váltót kért leszámolni. A váltó mellé egy közjegyzői pecséttel ellátott igazolványt is felmutatott, mely szerint a váltót tényleg a nevezettek írták alá. A bankár kifizette a váltót, amelyet dr. *Pick* pontosan törlesztett. Most július 8-án az utolsó részlet, 200 korona lett volna esedékes, amelyre a bankház felhívta az aláírók figyelmét, akik erre bejöttek Győrbe s tiltakoztak az ellen, hogy nekik valami váltófelületük fekkend a bankban. Ekkor derült ki, hogy dr. *Pick* hamisította a váltót az aláírók nevéit. *Bartholus József* dr. *Pick*-et a kir. ügyészségen feljelentette váltóhamisításért, mire a közjegyző-helyettes a vizsgálóbíró azonnal megidézte. Estig nem találták meg, de este 9 órakor a nyomozásra kiküldött rendőröközegek egy gabonakereskedő lakásában lefotózták őt. Németh Pál vizsgálóbíró előzőleg *Kölcsei* bankházában lefotóalta a hamis váltót. A kiballgatás alatta a törvényszék

épületének népes folyosójára kihangzott dr. *Pick* heves zokogása s kiáltószava:

— *Esküszöm, bíró ur, hogy megölöm magam...*
De hiszen ugyis vissza forjnak vonni a panaszt...
Nem élek már sokáig...

Dr. *Pick* a vizsgálói fogságot elrendelő határozat ellen lebelezést jelentett be. Pénteken délután a második főjelentést tették elene, ezáltal nem váltóhamisítás, hanem sikkasztás miatt. Dr. *Pick* Ernő ugyanis egy gondnokos alá helyezte asszony ez-úszás koronáját is elsiszkasztotta. Vasárnap aggrálysá lett több váltó, melyet szintén *Pick* helyezett el összesen 11 ezer korona értékben. Ezeknek egy győri kereskedő lesz a károsultja, e váltókora is talusi gazdák szerepelnek. Egyik győri ügyvédhez is vittek néhány hasonló, összesen 2700 korona értékű váltót, hogy hajtsa be értékét, ha még lehet.

— **Vakok fölvétele.** A vakok budapesti országos intézetében a jövő iskolai évre 5 ingyenes izraelita alapítvány jó üresedésbe. Ezen alapítványokra oly 10 éven aluli vak gyermekeknek vesznek föl, akik a vakoságon kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek. Akik már az iskolai oktatás első vagy második évében veszítették el látóképességüket, 8 év eltelti korban is fölvehetők; olyanok kik az iskolai oktatás későbbi éveiben vakultak meg, egészen 14 éves korukig vehetők fel. A fölvetéltől folyamodók kérvényei a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz címezve július hó 15-ig Pivár Ignác-hoz, az intézet igazgatóságához küldendők be (VII., István-ut. 9.)

— **A kassai sikkasztás áldozata.** *Kassáról* táviratozzák: A Horalek Ferenc-éle sikkasztásnak ma volt az első áldozata. *Kriegerbeck* Ferenc kassai cukrász és kávé s fabárkát eladásával lévén megbizva, egy évtől a befolyt pénzt nem vitte a pénztárba és az összeg 21.000 koronára szaporodott, mire a városi tanács a számvonosság banyag ellenőrzését hibáztatta és kimondta rá a vagyonhi felelőséget. *Kriegerbeck* azonban *Horalek* Ferenc jótállt és az összeg erejéig váltót is vett tőle. Erre két napra kide-rült *Horalek* sikkasztása és a váltót is lefoglalta a bíróság a csőd kimondásákor. Ez ügyből folyólagos árverés tüzetelt ki *Kriegerbeck* ellen, aki fizetni nem tudott. Ma reggel 9 órakor *Fényes* Samu ügyvéd a végrehajtóval és az árverezni szándékozókkal megjelent *Kriegerbeck* lakásán, aki abban a pillanatban az udvaron revolverrel hasabította magát. *Kriegerbeck*, aki 52 éves, közbes-csülsében álló nős, gyermektelen polgár, ma délután 1 órakor meghalt. A házbeliek állítása szerint nem saját magát, hanem *Fényest* akarta meglőni, de a revolver igazoltóságában elsült a kezében és a golyó így túrdótt a hasába. Írást nem hagyott hátra. *Kriegerbeck* még többször bangoztatta, hogy a pénzt befizette a városi pénztárba, de *Horalek* azt is elsiszkasztotta a többivel együtt. *Kriegerbeck* intim barátja volt *Horalek*-nek és hogy ezt kimentse a bajból, váltót adott neki, mintha tényleg tartoznék.

— **Gépirászt vissza.** Az Országos Női Gyors-író-Egyesület gyorsírási és gépirászt szakiskolája a papokban tartotta idei második gépirászt tanfolyamának vizsgálatát az egyesület helyiségében dr. *Vargay* István előlkéte alatt. A növendékek, kiket a szakiskola vezetője, *Kaiser Gizella* magyar és német gyors-írótanár — vizsgáztatott, igen ügyesen írtak a különböző rendszerű írógépeken. Az egyesület szakiskolájának legközelebbi gépirászt kurzusára naponta elfogad jelentkezőket az egyesület elnöke, *Kaiser Gizella* (Kazinczy-utca 3. sz. I. emelet).

— **Vizbefutott postatiszt.** *Szatmárról* táviratozzák: *Szekely* Jenő postatisztát a Szamoson csolnakázott. A csolnak telfordult, *Szekely* a ladikból kiesett és a vízbe fullt. Holtestét a víz messze elsodorta.

— **Kirándulás a dobsina jégbarlanghoz.** *Dobsina* városa valamint a jégbarlang telepírozgatósága meghívta a sajtó képviselőit az e hó 19-én, vasárnap tartandó, nyári korcsolyázással egybekötött kirándulásra. Ez alkalommal bemutatják az ideit tél jégalakzatainak csodás új képződményeit és a barlang nagytermében a műkorcsolyaversenyt, a lebecsátkozást az egy jéggyérről. A nem mindennapi mulatsághoz bárki csatlakozhatik. A sajtó képviselői levél útján *Markó Miklósnál* (Magyarország szerkesztősége), a pesti kirándulók *Sárkány Pál* üzletében (Váci-utca 2.), a vidéki kirándulók pedig a jégbarlang igazgatóságánál jeletkezhetnek. A társaságot *Markó Miklós* híriapró log a halmozni, aki tíz évvel ezelőtt az első nyári korcsolyázást rendezte.

— **Mesterinasok tanulmányutja.** *Sajóhelyi* Béla a fővárosi ipariskola igazgatója kezdeményezésére a székesfőváros tanácsa, valamint a kereskedelmi miniszter anyagi támogatása mellett igen érdekes és tanulságos tanulmányi kirándulást tettek a székesfővárosi cipész-áparos tanonciskolák tanulói június 29. és 30-án Temesvárra, az ottani Turul-cipőgyár megtekintése végett. A kirándulásban 8 tanár kísérete mellett 36 cipészinas volt részt. Ellátásukról a délmagyarországi iparszövetség internátusa gondoskodott.

— **Betörések.** Ma hajnalban nagyobb betörés történt a fővárosban. A betörők báró *Edelshem-Gyulay* Miklósnak a Tarnok-utca 3-5. számú lakását fosztották ki. A lakásnak az Albrecht-ut felőli részén az ablakon át másztak be s feltörték a szekrényeket, fel-forgatták a szoba bútorait. A betörőket valami meg-zavarhatta, mert a szekrényekből kiszedték holmik nagy részét otthagyták, az egyik betörő pedig a láb-

beljét is a lakásban felejtette. Hogy mennyit érő holmit vittek el a betörők, nem lehetett megállapítani, mert a báró nincs otthon. A betörők által elvitt holmik között van 25 darab libériára való ezüstgomb a báró címerrel és koronával, továbbá több ezüst toalett asztali disztárgy, egy hamutálcá, amelyen VII. Edvárd király arcképevel ellátott pénz van. A rendőrség nyomozza a betörőket. — *Betörők* jártak *Schlesinger* Jakabné Kápolna-utca 1. számú lakásán, ahonnan 100 koronát érő ezüstneműt loptak el.

— **A kuba ugrott.** *Székesfehérvárról* írják: *Horváth* Sándor odavalló háztulajdonos, kovácsmester ma a kuba ugrott és odaveszett. A szerencsétlen ember elméjét megzavarta az, hogy a városi kovácsmunkálatokat nem ő kapta meg.

— **Életunt katona.** *Barótról* jelentődtönk: *Márton* János huszonéves honvédközelgény, szolgálati legyverévi *Baróton* agyonlőtte magát. Öngyilkosságának családi bajok az okozói.

— **Remdóri hírek.** *Mon* István 60-ik gyalogezredbeli szakaszvezető ma hajnalban a Ganz-utca sarkán megöltötte *Lasó Gaus* Mór magánzórt s bajonettjével a fülét levágta. Basót a mentők a lakására vitték, a garáda katonát pedig a rendőrség letartóztatta. — Ma délután a Győmről-ut 35. számú földszintén ház eddig ismeretlen okból kigyulladt. A tüzet a tűzörség oltotta el. A kár 8000 korona. — *Liebermann* Fanni 18 éves szakácsnő József-körút 28. számú szolgálati helyén marolugott ivott, mert betegségét nem tudta gyógyítani. A Rókusban apóák. — *Fulai* András dunaódvári 30 éves nős napaszmás a Düb-rentei-térről a Dunába ugrott. *Rajkovic* Gyula vendéglős azonban észrevette és kimentette az életunt. *Fulai* azt mondja hogy a nyomora miatt akart meghalni. — Ma délután fél ötkor a hajógyári szigetén lesújtott a villám s az irtározás legnyomás két munkást a földhöz vágott. Könnyebb sérüléseken kívül egyéb bajuk nem történt, úgy, hogy a munkát is folytathatták.

(x) **Krieger-féle akácia arc-eréme** 2 K. Főrak-ár Budapest, Calvin-téri gyógyszerár.

(x) **4 1/2 ko. Kuba-kávét** 15 K. küld bérmentve Belák István kávé-magazin Budapest, Rottenbiller-ut. 4.

(x) **D. Főv. szódavizsgálók Kertész Tódornál.**

FŐVÁROS

(*) **Fűszeresek küldöttsége a polgármesternél.** Ma délelőtt a Fűszerkereskedők Egyesülete, továbbá az Első Budapesti Kis- és Középkereskedők Társulata, a Budai Kereskedők Társulata és a III. kerületi Szaktöcsök Egyesülete küldöttségileg tisztelet *Halmos* János polgármesternél s kérték, hogy a fűszerárak vegyi vizsgálata körül mutakozó visszasságok megszüntetésére tenne intézkedéseket.

Panaszkodtak a fűszeresek, hogy a vásárbiztosok, akik a vizsgálattal meg vannak bízva, ezt olyankor teljesítik, amikor az üzletben a legnagyobb forgalom van. A vizsgálat módja is olyan, hogy a közönségben gyanút ébreszthet a kereskedők iránt. A vizsgálat költségei olyan nagyok, hogy a kereskedők az árúikkal előzetes vizsgálatát nem is kérhetik. Ezeknek a bajoknak az orvoslása céljából, kéri a főváros hatóságát, hogy állami támogatás mellett — ami különben már kilitátsba van helyezve — honosítson meg ingyenes vegyi vizsgálatot, hogy így a kereskedők előzetes tájékozódást szerzhessenek a cikkeik tisztasága felől. Kéri különösen a vizsgálatok egységes szabályozását. A polgármester kijelentette a válaszában, hogy az ősz folyamán anket hív össze a most nála megjelent egyesületek tagjaiból; meghívja továbbá az Országos Malom-Egyesületet, a közelméleti és közgazdasági ügyosztályt, a vegyszereti és élelmiszer-vizsgáló intézetet és az állami központi vegyészeti-vizsgáló intézetet. Az anket történő megállapodások alapján aztán egységes szabályzatot fog kidolgoztatni.

(*) **A virilisták névjegyzéke.** Az igazoló-választmány ma délelőtt ülést tartott. *Mész* János kir. tanácsos elnöklése mellett, amely alkalommal a beérkeztetett fűszermalások felől határozott s kihirdette az eredményt. *Seregi* Zoltán tanácsjegyző bejelentette, hogy 53 reklamáció érkezett. A választmány ezekből huszonkétet vett föl a jegyzékbe; viszont azonban négy virilista időközben meghalt s így most a névjegyzék 1225 virilistát tartalmaz. E szerint, hogy az 1200 névnel több ne szerepeljen a listában, 25 nevet töröltek. Az előbbi jegyzékben utolsónként helyet foglalt virilista adója 1001 korona 84 fillér volt, míg most ez 1021 korona 68 fillére emelkedett.

(*) **Kisiparosok és kereskedők segélyezése.** A közjótékonyági bizottság ma délelőtt ülést tartott *Komlódy* Gyula tanácsjegyző elnöklése mellett. A bizottság ezáltal kamatnélküli kölcsönöket szavazott meg több kisiparosnak és kereskedőnek, az Albrecht-Hidegarad-alapból. Tizenkét folyamodónak szavazott meg 80 koronát, tizenkét 120 koronát, kilencnek 160 koronát és harmincnek egyenként 200 koronát.

(*) **Kertészeti alapítványi helyek.** A székesfőváros hatóság részéről a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetnél alapított négy alapítványi hely közül kettő megüresedett s ezeknek a betöltésére most pályázatot hirdet a tanács. Folyamodni július 25-ig lehet a Központi városbanán levő tanácsi segédhivatalhoz nyújtott kérvényben.

SZÍNHÁZ, ZENE

Hírek a budai színházról. *Krecsányi Ignác*, a Budai Nyári Színház igazgatója *A bűnös asszony* címen eredeti népsziművet fogadott el előadásra Major Simon békés-gyulai ügyvédől. A darab zenéjét is Major írta. Az új népszimű előadását most készítik elő, bemutatását azonban az igazgatóság akkorára halasztotta, ha *Gorkij* óriás érdeklődést keltett szenzációs drámájának előadását — a drámai személyzet pihentetésére érdekében — néhány estére meg kell szakítani. Az énekes személyzet megkezdte a próbákat Verdinek *A két Foscarei* és *Rigoletto* című operáiból.

**** Az Uj Színházról.** Az Uj Színház bezárása alkalmával kolportált hírekre vonatkozólag *Szalkai Lajos* a következő nyilatkozatának közlésére kért föl bennünket:

Egyik fővárosi lap bukásom, illetve az Uj Színház bezárulása után, téves információk alapján egy cikket közzétettem, melynek tartalmára ma figyelmeztettek. Ugy látszik, a cikkirő nem elégette meg az embervadászatot, melyet eddig folytattak ellenem. Igaz, hogy én az Uj Színházban anyagilag teljesen tönkre mentem, de kötelességemnek tartom szemben az utolsó pillanatig eleget tennem, nem maradtam adósa egynek sem, sőt nekem vitték el százkra menő előlegeimet. Fizettem pontosan, mint 10 éven keresztül mindig! És ezen az uton hívom fel azt az 500 magyar színészt — kik társulatomnál 10 év alatt biztos existenciát, otthont találtak — nyilatkozzanak, adósa maradtam-e valaha egynek is? És ha akad 600 színész közül egyetlenegy, ki igazolni tudja, hogy valaha egy fillérrel adósa maradtam, meghajtom fejem és türellemmel viselek el minden csapást, melyet egyesek sértett hűségéből, bosszuvágyból, anyagi differenciákból zúdítottak reám. Igaza van cikkírónak, hogy én a ruhatáramat a színház helyiségéből kihordattam, azért, mert a rendelkezésemre bocsátott ruhatári helyiség nedves, ruháimnak tele elrohadt, megpenészesedett. Kihordattam szolgálókkal, színházi munkásokkal, lényes nappal. Jögom volt hozzá. — a sajátom volt és a színház tulajdonosának egy fillérével nem tartoztam és nem tartozom ma sem. Ellenkezőleg, ott hagytam neki egy 7000 koronás berendezést. De aki azt merészei mondani, hogy ruhatáram egyetlen darabját én, vagy családóm bármelyik tagja vitte volna ki a helyiségből, egyszerűen hazudik. A lengyel zsidó társulat számadásait pénztársórnóm vezette, ellenőrt állítottak fel, sőt még a szabadjegyek kiadását is maguk gyakorolták. Én hajlékot, menhelyt adtam nekik védelem érdekében még mások ellen is, bár magamnak semmi hasznom belőle nem volt. Határozott rosszakarát rám fogni, hogy én őket megkaróztattam volna. Átlagos jövedelmük 70—80 forint volt ostéinkint, amit pénztársórnóm igazolt. Több szavam ez ügyhöz nincs. Akik sorsom iránt érdeklődtek és figyelemmel kísérték nehéz küzdelmemet, tudni fogják, hogy az ellenem emelt vádak mennyire alaptalanok és az ellenem indított egész hájsza tervszerűen volt előkészítve. *Szalkai Lajos*.

**** Vidéki színészet.** Az aradi színházban három estén át a szép sikerrel vendégseregelt *Aradi Aranka*. A fiatal szubret ügyes játéka és szép éneke tetszett a közönségnek.

Németh József jól szervezett társulata a héten kezdte meg nyári szezonját *Egerben*. Az előadások iránt a közönség körében nagy az érdeklődés.

MŰVÉSZET

□ **Az Ernő-emlék végrehajtó-bizottságának** elnöke felhívja a pályázókat, kiknek pályaműveik a Műcsarnokban ki voltak állítva, hogy azok a hét végeig onnan okvetlenül vitessék el. A díjazott pályaművek tekintetében a végrehajtó-bizottság az állam tulajdonjogát csak a főalaknak a természetes nagyság egy ötödében készült főmintájára kívánja fenntartani, de ezt is térítvény mellett esetleges használat oltájból kölcsönadja a szerzőnek. A kiállítási helyiségekre a Képzőművészeti Társulatnak most már sürgős szüksége van, hogy az elrendelt átalakításokat a nyári szünet alatt végeztesse. A pályaműveket szombaton meglátogatta a miniszterelnök is.

SPORT

**** Tátraiornozási versenyek.** A Tátrában ma volt a meeting utolsó napja, amelyen semmi jelentősebb esemény nem fordult elő. A részletes eredmény a következő:

I. **Eladó-verseny.** Díj 1500 korona. Távfolság 1600 méter. Gróf Pejacevich *A. Curieuse*-o (Fries) első, Zsigabó (Smejd) második. Sebes (Rothfuss) harmadik, azután Biztos és Henry Cav. Totalizátor: 10: 15. Helyrefogadások: 1: 25; 3: 31, 11: 26; 37.

II. **Felkap handicap.** Díj 2000 korona. Távfolság 2000 méter. Schossberger *L. Kapusa* (Holmes) első, Unberufen (Bulford) második, Sphinx (Southey) harmadik. Totalizátor: 10: 43.

III. **Hűségességi díj.** Díj 5000 korona, távfolság 2400 méter. Lossonev *Gy. Kiotola* (Russel) első, Fertő (Slack), Toldi (Cowman) holtversenyben második. Totalizátor: 10: 15.

IV. **Két éves nyeretlenek díja.** Díj 2000 korona, távfolság 1000 méter. Schossberger *L. Bátorja* (Hutter) első, Orne (Rothfuss) második. Totalizátor: 10: 11.

V. **Két évesek beuten handicapa.** Díj 2000 korona. Távfolság 1000 méter. Gróf Balthány *E. Rendellenje* (Huxtable) első, Charmante (Holmes) második, Moioch (Cowman) harmadik. Azután: Epatante. Totalizátor: 10: 19. Helyrefogadások: 25: 28 és 26: 31.

VI. **Beuten handicap.** Díj 2000 korona. Távfolság 1200 méter. Petánovits *J. Agnese* (Holmes) első, Jacobinus (Huxtable) és Tétova (Bulford) holtversenyben második. Azután: Lady Hinton, Vezér, No good. Totalizátor: 10: 23. Helyrefogadások: 25: 44, 26: 46 és 25: 46.

Legujabb.

A pápa haladása.

Róma, július 6.

A Stefani ügynökség jelentése. Ma csupán *Rampolla* bitoros államtitkár és a pápa unokaöccsei léphettek be a szentatya szobájába. A Tribuna szerint a pápa ma msgrre Mazolinnek új intézkedéseket diktált az egyház javai tekintetében és msgrre Angelinek intézkedéseket saját vagyonát illetőleg. Eközben a pápa néhányszor a pénzeszközéhez és az iróasztalhoz ment, hogy a szükséges iratokat elővegye. Reggel tudakozódott a szentatya, hogy mit beszélnek Rómában egészségi állapotáról.

Róma, július 6.

Mazzoni tanár azt mondotta a Stefani-ügynökség egyik képviselőjének, hogy azt hiszi, hogy a pápa, ha rendkívüli komplikációk nem állanak be, még 24—48 óráig élhet.

Róma, július 6.

A Stefani-ügynökség jelentése: A pápa tegnap egy brevét akart aláírni, amelyvel msgrre Voltinót kinevezi a konzisztóriumok kongregációjának titkárává. Ez a kinevezés nagyjelentőségű, mert a konkláve egybegyűlése esetén ennek a titkárnak, aki egyuttal a szentkollegium titkára, kell átvennie az államtitkárság vezetését, mely hivatal viselője a pápa elhunytával beszünteti működését.

— Este 9 óra 50 perc.

A Stefani ügynökség jelentése. Midőn ma este az orvosok konstatálták, hogy a pápa gyengesége fokozódik, ugyszólván minden remény elvészett, hogy a szentatya túléli a súlyos válságot. A táplálkozás sokkal csekélyebb volt, mintsem hogy a szív működését fokozhatta volna és a szentatának adott élénkítő szerek magukban nem elegendők arra, hogy erős szívmozgást idézzenek elő. A tüdőben mutatkozó tünetek változtalanok. Nem mutatkozott reakció jele. Mindamelllett azt hiszik, hogy a szentatya túléli az éjszakát. A pápa majdnem az egész délutánt karosszékben töltötte, mert ülve könnyebben lélegzik. Még mindig megvan teljes szellemi frissesége és az orvosi tilalom ellenére beszélget titkáraival.

— Éjjel 11 óra 50 perc.

Az utolsó kenetet msgrre Pifferi adta fel a pápának este 1/211 órakor.

Róma, július 6.

Az Avanti szerint dr. Lapponi megerősítette a pápa] reménytelen állapotának híret, akit csak esoda menthet meg. Vizez bitoros e szerint kijelentette, hogy 6 és társai sokkal inkább megvannak indulva, mintsem hogy a konklávéra gondoljanak. A lap hozzátézi, hogy Vizez bitoros *Rampolla* pártfához tartozik és szavának sulya lesz a konklávén. A *Giornale d'Italia* szintén a pápa állapotában este beállott rosszabbodásról beszél és azt mondja, hogy a pápa, midőn megemlékezett a halotti szentségeknél tegnap történt felvételéről, mosolyogva megjegyezte:

— Tegnap annyi ember volt itt, hát olyan rosszul állott a dolog?

EGYESÜLETEK

(Az Általános Munkás-Betegsegélyző Pénztár) tegnap rendkívüli közgyűlést tartott a váci-utcai városnáz közgyűlési termében. A közgyűlés egyetlen tárgya az alapszabályok módosítása volt. A pénztár igazgatósága által javasolt módosításokat a közgyűlés egyhangyuan elfogadta, a változtatással, hogy a pénztár elnöket továbbra is a közgyűlés választja. Elhatározták továbbá, hogy még a jövő évben az összes pénztári tisztségek választás után újra ültendők be. A közgyűlés alkalmával a pénztár közzétette harmincharmadik évi jelentését, amely tájékoztat nyújt a pénztár közhasznú működéséről. A pénztár a modern gyógytudomány minden kelékével felszerelt rendelő-intézet és vizgyógy-intézetet, továbbá üdülőmenházat és tüdőbeteg szanatóriumot tart fenn tagjai

részére, van azonkívül nyolc ágygyal felszerelt saját kórháza is. Az évi jelentés tanulságos betegségi statisztikával végződik.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Megszökött bornyagykereskedő.** Nagy felűntést keltett ez év elején *Steinberger* Mór fővárosi bornyagykereskedőnek váratlan szökése. *Steinberger*, mielőtt átvitrolázott Amerikába, nagymennyiségű bornyagrendeléseket tett külföldi — Olasz, osztrák és német — borkereskedőknél, akik a megrendeléseket minden gyuan nélkül effektuálták. *Steinberger* a szállított borokat megérkezésük után nyomban eladta s a pénzrel megszökött. A megcsalt hitelezők panaszára megindult büntvizsgálat során a *Steinberger* által legutóbb rendel borok nagyrészét *Hazai Lajos*nak a Magyar-bornáz tulajdonosának pinócéjében találtak meg. A mintegy 60.000 korona értékű borokra dr. *Fleischer* vizsgálóbíró el is rendelte a büntügyi zárlatot, amely ellen *Hazai* a vádatanúhoz folyamodott. A vádatanús mint ahogy időközben *Steinberger* ellen a csődöt is elrendelték, a büntügyi zárlatot és a biztosítási végrehajtást jelöltte, mert a csőd következtében nem látta jennforogni az elidegenítés veszélyét. A csődöt megmondónok azonban a borokat a csődöt megelőző leltározta. E beletározás ellen *Hazai* La os elterjesztéssel élt és kérte a boroknak a csődleltárból való kivételét. Azonban a tömeggondnok is résen volt. *Hazai* elterjesztése után nyomban újból megkérte a büntető törvényszék vádatanúcsánál is a biztosítási végrehajtás elrendelését. Ugy a kereskedelmi és váltótörvényszék, mint a büntető törvényszék vádatanúcsa csaknem egyidejűleg döntöttek ez ügyben, még pedig a külföldi hitelezők érdekeinek javára. A kereskedelmi és váltótörvényszék Nagy Odón elnök elnöklete és dr. *Ipozit* bíró előadása alapján *Hazai* elterjesztését elutasította s így kimondta, hogy a csődleltárba felvett borok a csődöt megelőzően illeték meg. A vádatanús pedig *Czárán* táblai bíró elnöklete s *Nedeczky* bíró előadása alapján helyt adva, a csődöt megmondónok kérelmének elrendelése a boroknak zár alá vételét. A vádatanús határozata már jogerős, de a kereskedelmi és váltótörvényszék határozata ellen *Hazai* a királyi táblához felfolyamodott.

TÁVIRATOK

Amstetten, július 6. Egy tiltakozó gyűlés után a parasztok megrohtanták az adófelügyelőt és agyonverik, ha a hivatalnokok nem lépnek közbe.

Pittsburg, július 6. Az Oakford nevű közeli község mellett lévő tó erős esőzések következtében kiöntött medréből, áttörte a töltést és a völgybe ömlött. Ez alkalommal hír szerint vagy ötven ember életét vesztette. A közelben lévő várost elöntötte a víz és nagy kárt tett az ingatlanokban. A pennsylvaniai vasut pályáját álmosta a víz.

A morva néppárt gyűlése.

Brünn, július 6. A morvaországi német néppárt tegnap népes gyűlést tartott. Egyhangulag elhatározták, hogy a Brünnben építendő német egyetem létesítését, mint elkerülhetetlenül szükséges művelődési intézményt hathatósan támogatni fogják. A gyűlés erőlyesen tiltakozott egy cseh egyetemnek Morvaországban való kiállítására ellen, ami a németiség provokálásával volna egyenlő. Tekintettel a monarchia magyar részében tett, a birodalmi egységet fenyegető nemzeti engedményekre, a képviselőknél szigorú megelégedés tárgyává kell tenniük, hogy indokoltak-e továbbra is ama gazdasági áldozatok, amelyeket Ausztria hoz.

Közigazdasági táviratok.

New-York, július 6. (Terménytársas.) (Zárilat.) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 12.10 (12.75), júliusra 11.75 (12.50). Októberre 10.— (10.21). *New-Orleans* ban helyben 12.1/2 (12.3/4). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55). Stand white Philadelphában 8.50 (8.50). Refined, in Cases 10.50 (10.50). *Credit Balances* at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsír:* Western steam 8.50 (8.50). Rone és Brothers 8.55 (8.55). — *Tengeri irányzata* állandó. — Júliusra 57.1/2 (56.3/4). — Szept.-re 57.1/2 (56.3/4). — Dec-re 56.1/2 (55.1/4). — *Buza* irányzata állandó. Píros ősz helyben 84.1/2 (83.1/2). — Jul.-ra 83.1/2 (79.1/2). — Szept.-re 80.1/4 (79.1/4). — Dec-re 80.3/4 (79.3/4). — Máj.-ra —. (—). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* Iair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Júliusra 3.60 (3.60). Okt.-re 3.85 (3.85). — *Zsír:* Spring Wheat clears —. — 0.— (3.40—3.40). *Cukor:* 3.— (3.—). *Olaj:* 27.75—28.25 (27.87—28.12). *Réz:* 14.— (14.25—14.50). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 6. (Terménytársas.) (Zárilat.) *Buza* irányzata állandó. Júliusra 77.1/2 (75.1/2). — Szept.-re 75.3/4 (74.1/4). — *Tengeri irányzata* szilárd. — Jul.-ra 50.1/2 (49.1/2). — *Zsír:* Jul.-ra 8.10 (8.17). Szept.-re 8.30 (8.40). — *Szalonna* short clear 9.93 (9.93). — *Sertészsír:* Szept.-re 15.80 (15.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

A pacsirta.

Kis pacsirta szót odafenn magába.
Egy vén gunár fel-felgárog utána:
„No ha ez a céranag is nóta már,
Akkor minden légy — madár!”

Kis pacsirta két magasból lecsatog,
Felpislog rá egy hemperg vakandók:
„A nótiát még valahogy kiállok,
De a szárnyát utálom!”

Kis pacsirta mind főlebb száll vidáman,
Ringatózik két levegő habjában,
Fénybe, dalba szinte-szinte megmerül.
S csak fűtörész, szinte repül . . .

Eudröd Sándor.

— **Az udvarias Bouchet.** Alexandre Bouchet, a februári lorrardalom híres újságírója egy esős napon Páris utcáin sétálva csinos fiatal hölgyet vett észre, aki az utca tulsó felére akart átmenni, de sehogya se mert könnyű, kis lakkoipójével belegázolni a kocsiut pocsolójába. Bouchet udvariasan megemelte előtte a kalapját, s azután anélkül, hogy egy szót is szolt volna, lölemlerte a hölgyet és átvitte az utca tulsó felére. Az asszonyka nem tiltakozott, de amikor már letette fűrge gavallérja, egyszerre hangosan fűrdméd rá:

— Uram, amit ön művelt, az illelenség!

Bouchet nem felelt, de megemelte a kalapját, újra úibe kapta a hölgyet és szépen visszavitte oda, ahol állt. Azután udvariasan meghajolt és távozott, míg az asszonyka a meglepetéstől némán bámult utána.

— **Döntés.** Egy szegedi alsótanyai polgár a mult hét egyik napján egyszép hajnalon arra ébredett, hogy az asszony otthagya a gyékényes ídelű kis hajlékot s mig ő reggeli álmát aludta, a menyecske megszökött. Ez ugyan még nem lett volna valami nagy hiba a gazda vélekedése szerint, de hiba volt az, hogy elvitt magával egy kocsiara való egyetmást is, amit azután csakugyan sajnált a derék ember.

— Hejnye, aki árgyélusa van! — mormogott a magyar s behajtatott nyomban a városba, ahol felkereste az anyakönyvvezetőt s bevádolta a menyecskét, mondván:

— Tekintetős ur, mögkövetöm, möglopot a szűrmérletlen!

— Az anyakönyvvezető előhívta a menyecskét is, aki durcásan szoltott a gazda vadjára:

— Jussom van ahhoz, amit elhoztam, mert két esztendeig éltem vele, oszt még sem akart mögbitelni velem.

— Az anyakönyvvezető ekkor a panaszos férfihoz

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irtta: GIOVANNI VERGA

(67)

— A maga apja maga kívánta a kolérát, igen, tekintetes ur. Mindenki mondta neki: Ne nyisson ki, mielőtt a nap nincs fent az égen. De ön tudja, mily kemény fejú az öreg! Egy házaloz hozta Saloniába a kolérát, aki egy nagy bugyorrall járkált. Ilyen időben, gondolja meg! Látták, amint halálra fáradtan, a majorság mellett egy fal tövében állt. És azok a szennyes foltok, amelyeket másnap itt is, ott is találtak! . . . Olyan, mint a csiganyál. . . Igen, tekintetes ur. . . Ez a bolond patikáros folyvást prédikál, hogy fűstölni kell a házakat, hogy a kolera ellen védekezhessünk! Most már az isten álltjai is magukban hordják, magát, pedig azok nem ismerik a gonoszsgot. . . És a plébánosnak uem volt bátorsága a szószéktről prédálni: Gyermekeim, tudom, hogy haragszoktók rám a kolera miatt. De én ártatlan vagyok. Esküszöm erre a megszentelt ostarára! . . . En nem tudom, vajjon ártatlan-e vagy sem. Csak azt tudom, hogy ő is megcsipte a kolérát, mert házában tartotta azokat a palackokat, amiket Nápolyból küldözgetnek szét, hogy az emberek elpusztuljanak. En nem tudok semmit. De az emberek ugy pusztulnak, mint a légy: Sganzi asszony, Peperito ur. . .

Tizenötödik fejezet.

Amikor megérkeztek Saloniába, látták, hogy a többi bérlők mind felrakodtak az öszvérekre és szamarakra, hogy meneküljenek. Hiába ordította a gyógyszerész torkaszakadtából, aki átjött közeli szöllejéből:

fordult s igyekezett arra rábeszélni, hogy esküdjék meg az asszonnyal. A tanyai azonban éppenséggel nem akart kötélnék állani.

— Nem én, kéröm szeretettel. Csak a holmim adja vissza.

— De azt nem adom ám! — mondotta a menyecske s csipőre rakta a kezét.

A magyar erre elkezdett gondolkozni, egy darabig vakarta a tarkóját, s végre nagynehezen kibökte:

— Hát ha már amugy, szép szerivel nem adod, gyere vissza inkább te is!

— **Fogylok biztosítása.** Áprilisban életbelépett az a német birodalmi törvény, mely fogylokot biztosít balesetek ellen, ha a baleset azokat oly munkaközben érte, amelynek teljesítése közben beállott elserenecsélenedés esetére a birodalmi baleseti törvény szerint a szabad munkások is biztosítva vannak. A fogyokkal azonos elbánásban részesülnek a nyilvános javító- és kényszermunka-intézetekben elhelyezett személyek, valamint azok, kik a törvény vagy rendészeti határozmányok alapján erdőüzemi, községi vagy egyéb kényszermunkára vannak ítélve. A kártérítést sürűlés vagy halál esetében nyújtják s az lényegéleg ugyanolyan mérvű, mint a szabad munkások balesetbiztosítára esetén. Halálos elserenecsélenedés esetén a visszamaradottak járadékban részesülnek, mely azonban csak abban az időpontban válik esedékessé, a melyben a fogyok, ha életben maradt volna, a büntetés leteltével vagy elengedésével szabadságát visszanyerné. A kártérítés elmarad, ha oly körülmények forognak fenn, amelyekből következtethető, hogy az elserenecsélenedést kiszabadulásakor hozzátartozóinak ellátásához semmivel hozzá nem járulhatott volna. Az özvegy nem igényelhet kártérítést, ha a férjének letartóztatása előtt törvényes ok nélkül legalább egy évig elváltan élt urától és férje hozzájárulása nélkül tartotta fenn magát. Kártérítésköteles első sorban az állam, melynek területén az elserenecsélenedés bekövetkezett. A törvény részletesen írja körül, hogy mely esetekben és milyen körülmények között kötelezhetők a községek, a fogylok munkáját igénybe vevő vállalkozók és egyéb érdekeltek a hozzájáruláshoz. A kártérítési hivatalból állapítandó meg, még pedig halálos balesetnél azonnal, sérülésnél pedig közvetlenül a sérültnek az intézetből való elbocsátása előtt.

— **Állatkerti tragédia.** A párisi állatkertben vérfagyasztó jelenet játszódtott tegnapelőtt. A vastagbőrűek számára jennartott nagy rotundában többek között két óriási vilovízot is őriznek; az egyik him, a másik nőstény. A him veszedelmes állat s nem egyszer okozott már galibát. Harmadilévelvele előzőlt elűrte egy őrnek a kezét, aki azzal a szándékkal lépett be a kalitkába, hogy vizet merít a medencéből. A fenevad beledöntötte az őrt a medencébe,

— Bolondok! Rosszindulatú hideglelése van! Akit a hideg lel, nem hal meg kolerában!

— Mi közöm hozzá, rosszindulatú-e a láz, vagy sem! — dörmögött végre Giacalone. — A doktorokat azért fizetik!

Nunzio mester valóban nagyon beteg volt. A halál hegyessé tette az orrát és az uja nyomát meghagyta a szemei alatt, egy kormos árnyékot, amely orrlukáit megfestette, szemei és fogai még jobban beestek és eltakarta földszintű, ősz hajjal fedett fejét. Nunzio mester fáradtan felnyitotta szemeit, mikor meghallotta Gernaldo fiának hangját, aki az ágya mellett ült és tompa hangon szolt:

— Ah, hát eljöttél, hogy végignézd az utolsó táncot?

Santo ugy ült a kűszöbön, mint egy bagoly, és nem szolt egy szót sem, könnyek toltak szemébe. Burgio és neje sietve összeszedtek egy kevés gabonát, hogy éhen ne haljanak, ha az öreg lecsukván őrkre szemeit, eltávoznak. Az udvaron szintén öszvérek álltak mindenfeléül megrakodva. Gernaldo megragadta kabátjánál a a távozni készülő gyógyszerészt:

— Mit lehet tenni? Parancsoljon! Mindent megteszek, ami apám gyógyulását elősegítheti. . . Mindenemet odaadnám ezért! . . . Ne kíméljen semmi költséget.

— Kevés költsége lesz! . . . Nem lehet többé rajta segíteni. Készen jöttem. A chinin már nem segít. . . Rosszindulatú láz, édesem. De nem a kolérában fog meghalni, nincs tehát semmi ok rá, megrémíteni az egész szomszedságot, mint ahogy ezek teszik!

— Az öreg hallgatta e beszédet, nyugtalan, bizalmatlankodó tekintettel. Ránézett Gernaldóra, aki a gyógyszerésztől remélt segítséget, Speranzára, aki kiabálva és zokogva, férjének segített az uti készülődésben, Santóra, aki bambán maga elé nézte, nem mozdult, az unokáit, akik bent a szobákban és az udvaron szaladgáltak, és a gyógyszerészre, aki fejét csóválva, türelmetlen mozdulattal hátat

amelyből annak uszva sikerült megmenekülnie. Néhány hónappal utóbb egy másik őrt ugy megázolt a 2500 kiló súlyú szőnyeteg, hogy az csakhamar belehalt sebeibe. Tegnapelőtt délután egy Baptiste Lancel nevű őr, aki jövő januárius havában nyugalmoba vonult volna már, belépett az óriási ketrebe, amely külső és belső részre van osztva, hogy az állatokat a belső rekeszbe csalogassa. A nőstény a szénaköteg nyomán, melylyel az őr befelé csalogatta, meg is indult engedelmesen. A veszedemes him is békés kedvűnek látszott s ment nyugodtan; mikor azonban elhaladt az őr mellett, rettenetes lefejő gyomorba lökte a szegény embert. Lancel elvágódott, mire a fenevad feltátotta borzasztó száját és derékon kapta állkapcsai közé a tehetetlen embert. Lancel jajveszékülésre összefutott egy sereg őr és szolgál, akik azután vassal, bottal piszkálták, ütötték az állatot. Ez azonban oda sem hederített nekik. Végre támadt a segítőknek egy jó ötletük. Hurkot vetettek a bestia egyik hátsó lábára és annál fogva vagy huszan addig rángatták a hustornyot, míg az végre elbocsátotta áldozatát. A boldogtalan ember szőnyű állapotban került ki a viziló állkapcsai közül: több bordája összetört s hasa fel volt basitva. Esméletlen volt még s maga sobjajtozta az orvos felé, hogy el van veszve. Kórházba vitték, ahol néhány óra múlva kiszenvadtak. Az állakert többi ketrecekben is óriási a nyugtalanság: a bestiák a vérszagra egészen megvadultak, ugy, hogy az őrk a legnagyobb óvatossággal közeledhetnek csak feléjük.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara legközelebbi teljes ülésében tárgyalja azt a kérvényt, amelyet az állami beruházásokról szoló törvényjavaslat ügyében az országgyűlés képviselőházához szüdedékozik intézni. Általánosságban megjegyzi a kamara, hogy a törvényjavaslat azt a benyomást kelti, hogy az akció megindítása előtt nem meglegettek eléggé az általános ipari viszonyok, az egyes iparágaknak jelenlegi helyzete és a támogatásra való ráutaltságának az a mértéke, amelyhez képest a beruházási munkálatok és az ezekre szánt kiadási összegek megállapítandók lettek volna.

Hányra a törvényjavaslatnak — a kamara szerint — hogy a beruházási munkákat általában nem a legserenecsélebben válogatta meg. A beruházási programban a kamara véleménye szerint olyan célokat kellett volna kitűzni, amelyeknek a megvalósítása a mellett, hogy magában véve is általános nagy gazdasági érdek, egyszerűsind újabb gazdasági fejlődésnek az alapját, fűtőteleit és tényezőit teremtheti meg. Példákkal is illusztrálja a kamara, hogy

fordított. Speranza végre átadta bátyjának a kulcsokat, morogva:

— Itt van! Örülök, hogy eljöttél. . . Nem mondhatod majd legalább, hogy el akarjuk tulajdonítani, én és a férjem, azt, ami itt van, ha apánk lehunyja szemeit.

— Még nem haltan meg, nem! — jajgatott az öreg.

Ekkor Santo dühösen felpattant, a szemei egészen piszkosak voltak a könnyektől és ordított és káromkodott:

— Miért nem adjátok rá az utolsó kenetet, ti kutyák? Azt akarjátok, hogy ugy pusztuljon el mint egy kutya?

— Még nem haltan meg! — jajgatott a haladokl. — Engedjetelek előbb bekében meghalnom!

— Nem a vagyon miatt — válaszolt a veje, miközben az ágyhoz lépett és a beteg felé hajolt, mintha egy gyermekhez szólna. — Csak a maga kedvéért szeretnék, ha meggyónna és felvonná az urvaesort, mielőtt lehunyja szemeit.

— Ah! . . . Ah! . . . Még ráérünk arra! . . . Hagyj békén! . . . Hagyj! . . .

Ily beszélgetés közben beállt az est és elmult az éjszaka. Nunzio mester esendesen es mozdulatlanul fektett az ágyában, mint egy darab fa, csak ha beléöntötték az orvosságot, nyögött és köpdösött és panaszkodott, hogy olyan keserű, mint a méreg, hogy el van veszve, hogy nem tudják bevárni az időt, amikor megszabadulnak tőle. Végre, amikor békében hagyták, a fal felé fordult és nem mozdult többé. Körtülből éjfélt volt, bár senki sem mert kinyitni az ablakokat, hogy nézze a csillagokat. Speranza minden pillanatban lábujjhegyen odalépett a beteghez, megérintette és rászólt halkan, de az öreg nem mozdult. Aztán kissé hangosabban a férjének mondott valamit, aki a lépcsőn guggolva, nyugodtan várt. Gernaldo a másik oldalon ült, két tenyerőre támasztva állt. A szoba hátterében hallani lehetett Santo hortyogását. Az unokák már eltávoztak a bérlőkkel és az elhagyott macska nyárvolyogva sompolygott a majorság udvarán keresztül, mint egy elátko-

a beruházási program keretében minő feladatokat lehetne és kellene megoldani. Főhözza a budapesti pályaudvarok átalakítását és rendezését, a vizuális kiépítésének az ügyét; ezek legfontosabbikának, a Duna-Tisza esatornának a kiépítése Budapest-Szeged és Csongrád között új és olcsó közlekedést biztosítana mezőgazdasági tömegierlelésük számára az ország forgalmi központjába és közvetve a külföldre, versenye képessé tenné a magyar termelést. Főlemlíti végül mint legfontosabbat a budapesti kereskedelmi kikötő kiépítését. Az állami vasgárda berendezésének a tőkéletesebbé előirányzott 14 millió korona kiadást kiközelítendőnek tartja a kamara; az érdekeltektől kiközelítendő régi panasz az, hogy képtelenek megközelíteni az állami gárda egyenlőten versenyével, amelynek megszűntetése minden beruházási segélykötéssel többet javítana az ő helyzetükön. Végül a földművelésügyi tárca körében az országos közgazdasági alap gyarapítására előirányzott 15 millió koronával azonos rendeltetésű kiadást nagy sajnálattal nélkülöz a kamara a kereskedelmiügyi tárca körében, mert a vámvédelemben nem részesülő magyar ipar ilyen támogatásra még nagyobb mértékben rá van utalva és a megvélő ipar tekarolása, új iparágak létesítése, a vállalkozási szellemi telbőrszése, újabb impulzusok adása és az idegen tőkének hozzánk való vonzása céljából nagyon is szükséges lett volna a beruházási program keretében a kereskedelmi tárca-nak legalább is hasonló összeget rendelkezésre bocsátania.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától. É h-ten a lisztüélet megszűlődt, dacára annak, hogy a buzapiacon a gabona ára nem volt tartós. A korábbi kétéves történet átvételek meglehetősen élénkek voltak. Külföldi relációkban nagyobb mennyiségű finom liszt lélt elhelyezést.

Mai átlagos árak 50 kilogrammonként szákosztul, Budapestre szállítva:

Szám:	0	1	2	8	4	5	6
Ar kor.	12.50	12.10	11.80	11.10	10.80	10.60	10.10
		7	7 1/2	8			
		9.20	8.30	5.70			
Finom korpa:		Göromba korpa					
Ar: korona	3.95	4.10					
	Dara:	AB	C				
		13.10 12.40					

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 849 darab juh. — kecske. Juhzartt árak: Elsőrendű ürü 50 l-től — 54 l-ig, kivételesen 61 l. — kg-ként. (vagy 42. — k-től 60. — k-ig páronként), középminőségű ürü 46. — l-től 48 l-ig, kivételesen — l. kg-ként, vagy 28. — k-től 31. — k-ig páronként, kosokért — l-től — l-ig, kivételesen — l-től — l-ig vagy — k-től — k-ig, középminőségű gyapjas — l-től — l-ig, kivételesen — l. kg-ként, vagy — k-től — k-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérig, páronként — korona. Kivételesen — korona, rackajuhok — fillér. páronként — korona, szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona anyajuhokért — fill. kgkint (— K-ig páronként), kiselejtett juhokért — fillér kgkint (— korona páronként) kecskék — korona páronként. Az irányzat élénk volt mert vidéki vevők részéről a kereslet kielégítő.

zott szellem, úgy hogy mindenki megrozzenve fölemelte fejét és keresztet vetett magára, amikor megpillantotta ezeket a szemeket, amelyek a sötétben a tető gerendái, a fal részei közt villogtak; és a piszkos falon mindig látni lehetett az öreg sipkájának óriási árnyékát, aki semmi életjelt nem adott magáról.

Végre mikor reggel lett és a derengő fény már egy ideje keresztülszillogott az ablakablák hasadékaiban, Burgio kinyitotta az ajtót. Esős idő volt, mely esend honolt a színtelen és köves síkságon. Sötét házikkó a háttérben emelkedő halmon lassankint feltűntek a magányos és esdős sötétségben. Egy madár sem mutatkozott sehol, semmi nesz, szellő se rezgett. Csak egy nyul futott rémülten a tarlón keresztül, amikor Burgio ásitozva és karjait kitarva megjelent az ajtóban.

— Burgio, Burgio, jer ide! — kiabált az asszony izgatott hangon.

Gernaldo ráhajolt apjára és megrázta. Nővére borzasan, a halvány világosságban még fakóbbnek látzva, kiabálni készült. Végre Burgio megmondta véleményét:

— Gyerekek, szentem már száz éve, hogy meghalt.

Most megindult a tragédia. Speranza elkezdett óbégatni és tépte a haját. Santo hirtelen felbőrszive, öklével a fejére csapkodott, dörzsölte a szeméit és úgy sirt, mint egy gyermek. A legmélyebb megindultságot azonban Gernaldo mutatta, nem szólt ugyan egy szót sem és nézte a halottat, aki megüvegesedett szeméit rámeresztette. Aztán megoskoltta a halott kezét s letakarta az arcát a takaróval. Speranza kétségbe volt esve, fenyegetődzött, hogy berohan a községte, hogy beledobja magát a ciszternába és éhen fog veszni.

— Mi keresetem van még ezen a világon? Elvesztettem a támaszomat! A ház osztotta dőlt ki! Ez az óbégatás egész nap tartott. Hiába mondta neki az ura vigasztalásul, hogy Gernaldo nem fogja őt elhagyni.

(Folytatása következik.)

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése) A betivásaron szénában és szalmában mérsékelt behozatalt és közepes kereslet volt. Eladatot: középminőségű, jobb és elsőrendű széna 2.—3.—, mubar 0.—, alomszalma 1.30 zsupszalma 1.80 szecska 2.—, per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.60—2.80, préselt szalma 1.20—1.40 tó kiló, a józsoi-városi pályaudvaron. Gabonaméletek: zab 5.60—5.90, tengeri 6.40—0.—, rozs 6.25, árpa 5.90 kor-kint.

Sörtészekonyvásár. (A székesfehérvári sörtész-vásár és közrághid intézősége) Julius 6-án, Főhajtás: Zsírsertés, egymint öreg l. rendű — kilogrammon feül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon feül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, sülőd — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hussertés egymint: nehéz 300 kilogrammon feül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, sülőd — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 657 darab — darab sülőd, Előző napi maradvány 280 darab — darab sülőd, Összesen 947 darab — darab sülőd. Eladatot 690 darab sertés, — darab sülőd. Maradvány 257 darab — darab sülőd. A vásár irányzata közepes. — Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzetelték: Zsírsertés: Öreg l. r. 350 kgr.-on feül 90—94 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 88—92 fillérig, selejtet — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon feül 90—99 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 83—96 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 76—86 fillérig, sülőd — fillérig, malac — fillérig, Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon feül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, sülőd — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden letvonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. Julius 6. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vesztgári vágómarhavásárra felhajtott 3204 darab magyar, — darab galiciai, — darab bukovinai, — darab nemországi, összesen — darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élsúlyban, magyar hi-6kőr l. rendű minőségű — fillér, II. minőségű 54—75 fillér, kivételesen — fillér, III. minőségű — K. galiciai hi-6kőr l. minőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; német hi-6kőr l. minőségű 60.—83.— K., kiv — 85 K., II. minőségű 61.—77.— K., III. minőségű — fillér. Legelő ökor — fillér paraszt ökor — fillér, levagott ökor — fillér. Bika 60.—70.— K., tehén 54—74 korona. Kivételesen — korona, bivaly — korona. Az árak méterársánknak, élsúlyban értendőek, togyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, július 6.

Jó kínálat és elég élénk kereslet mellett kész-buza kellemesebb irányzatú volt; forgalomba került 24.000 mm., teljesen tartott árakon. Más gabonamétekekben kis forgalom mellett nincs változás.

Eladatot:
Buda. Tiszavidéki: 100 mm. 825 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 815 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 815 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 805 k. 7 K. 82 1/2 f., 600 mm. 815 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 87 1/2 f., 120 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 805 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 805 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 50 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 80 mm. 80 k. 7 K. 70 f.

Hódmezővásárhelyi: 500 mm. 80 k. 7 K. 80 f.
Pestmegyei: 200 mm. 795 k. 7 K. 55 f., 400 mm. 795 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 785 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 772 k. 7 K. 55 f., 2400 mm. 764 k. 7 K. 47 1/2 f.

Szendői: 900 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 900 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Zentai: 1700 mm. 76 k. 7 K. 62 1/2 f.
Bánsági: 2300 mm. 773 k. 7 K. 30 f.
Pancsovai: 100 mm. 77 k. 7 K. 30 f.
Zimonyi: 1800 mm. 76 k. 6 K. 82 1/2 f.

Mind három hónapra.
Ros: 400 mm. 6 K. 05 f., 1.0 mm. 6 K. — f. parifásra.

Zab: 100 mm. 5 K. 55 f.
Árpa: 100 mm. 5 K. 65 f.
Tengeri: 200 mm. 6 K. 85 f. ab hajó.

Közpénzfizetés mellett.

A közsári hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktörzsde s-okási szernak képzésben és kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonkint.

Széna	Kiló	Kilogrammonként		Kiló	Kilogrammonként	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	10	7.50	7.40	79	7.87	7.70
	17	7.45	7.30	80	7.15	7.30
	18	7.65	7.55	81	7.15	7.30
	19	7.50	7.40	82	7.45	7.30
Fehérmegyeri	17	7.25	7.15	79	7.45	7.30
	18	7.35	7.25	80	7.50	7.35
	19	7.35	7.25	81	7.60	7.45
Pestvidéki	17	7.15	7.05	79	7.45	7.30
	18	7.25	7.15	80	7.60	7.45
	19	7.35	7.25	81	7.65	7.50
Bánsági	17	7.10	7.00	79	7.45	7.30
	18	7.25	7.15	80	7.45	7.30
	19	7.30	7.20	81	7.45	7.30
Bécsi	17	7.15	7.05	79	7.45	7.30
	18	7.25	7.15	80	7.45	7.30
	19	7.35	7.25	81	7.45	7.30

Egyéb gabonaméletek	Kiló	Kilogrammonként		
		K.-tól	K.-ig	
Ros	uj elsőrendű	70-72	6.10	6.20
	uj másodikrendű	—	6.10	6.20
Árpa	uj takarmány	60-67	6.10	6.20
	uj égetni való	62-64	6.20	6.30
	uj sörtesőre való	64-68	6.20	6.30
Zab	uj elsőrendű	36-46	6.30	6.40
Tengeri	uj búsáság	36-46	6.30	6.40
	uj második	—	6.30	6.40
Repece	uj káposzta	—	11.50	11.80
	uj búsáság	—	6.30	6.40
Kalás	uj	—	6.70	6.80

A határvidéki letöltemény a következő kétéves történet:

Októberi buza 1903.	7.19—7.20—7.17
Áprilisi buza 1904.	7.44—7.45—7.42
Októberi rozs 1903.	6.09—6.07
Októberi zab 1903.	5.35—5.82—5.33
Augusztusi tengeri 1903.	6.33—6.38—6.33—6.31
Májusi tengeri 1904.	5.28—5.29—5.25
Augusztusi repece 1903.	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1903.	7.16—7.17
Áprilisi buza 1904.	7.41—7.42
Októberi rozs 1903.	6.06—6.07
Októberi zab 1903.	5.32—5.33
Júliusi tengeri 1903.	6.31—6.32
Augusztusi tengeri 1903.	5.26—5.27
Augusztusi repece 1903.	—

Délután fél 5 óraker zárul:

Októberi buza 1903.	7.16—7.15
Októberi rozs 1903.	6.05—6.06
Októberi zab 1903.	5.32—5.33
Júliusi tengeri 1903.	6.32—6.33
Augusztusi tengeri 1903.	5.27—5.28
Repece augusztusra 1903.	—

A budapesti értéktörzsde.

A mai tőzsdén magasabb külföldi jegyzésekre és kedvezőbb belpolitikai hírekre az irány megszilárdult és az értékek árfolyamai áremelést nyertek, később azonban üzletosend állott be és az árfolyamok kissé esőkentek.

Valuta és éróru magasabb.
Értéktörzsde. Osztrák Hitelrészvény 650.75—661.25. Magyar Hite részvény 732.75. Osztrák-magyar államvasi részvény 669.75. Rimamurányi vasműrészvény 465.50. Jelzálogbank részvény 520.—. Közúti vaspályatársaság 610.50. Városi villamosvasut részvény 400.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Osztrák Hitelrészvény 661.50—662.25—661.25. Magyar Hite részvény 733.75—734.—. Osztrák-magyar Államvasuti részvény 669.75—670.60—669.50. Rimamurányi vasműrészvény 465.50—465.—. Jelzálogbank 519.50—519.—. Közúti Vaspálya részvény 608.— 609.50—608.—. Városi villamos vasut 299.—. Magyar koronajárdeák 93.37 1/2 korona.

4 óraker zárul: Osztrák Hitelrészvény 661.50. Magyar hitelrészvény 733.50. Leszámitóbank részvény 451.—. Rimamurányi vasmű részvény 465.50. Osztrák-magyar Államvasuti részvény 669.50. Közúti vasut részvény 608.—. Városi villamos vasut részvény 299.— korona.

A budapesti terménytorzsde.

A terményüzletben a szezonoszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: Incerna magyar 42.—52.— korona, vörös aprószemű 42.—60.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsásági — korona, középszemű 50.—54.— korona, nagyszemű 54.—58.— korona, Disznószir:budapesti 63.—68.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonnat: légszeriartott vidéki — korona, városi 4 darabos 59.—59.50. korona, 3 darabos 62.50—63.— korona, üsült — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.—14.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 14.50—15.— korona, 85 darabos 16.25—16.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50 korona, 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 15.50—16.— korona. Szilvai: szlavóniai 18.—13.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktörzsde.

Bécs, július 6. (A Budapesti Napló telefon-jentése.) Eladatot buza tiszavidéki 7.85—8.35, wesen-burgi 7.30—8.10, szlavóniai 7.35—7.85 K., rozs szlavóniai 6.40—6.60, pestmegyei 6.5—6.65 K., zab 6.75—6.30 K., válogatott 6.60 K.

A bécsi értéktörzsde.

A kedvező aratási kilátásokra való tekintettel a mai előtőzsdén barátságos hangulat lépett előtérbe, mely a déli tőzsdén is folytatódott.

Zárult nyugodt.

Bécs, július 6. (Magyar értékek zárólata.) 490-04 aranyjárdeák 120.85. Liszai és szegedi kölcsön-sorsjegyei 135.75 Magyar vasúti kölcsön ezüstben —, Magyar pénzügyi banki állami kötvény —, Magyar lezámitó- és pénzügyi banki —, Rimamurányi vasműrészvény 465.—, Magyar kor-

